

Samlenotat

Dato
17. november 2021

Rådsmøde (telekommunikation) den 3. december 2021

Dagsorden	Side
1. Forslag til forordning om harmoniserede regler for kunstig intelligens og ændring af visse af Unionens lovgivningsmæssige retsakter	2
- <i>Fremskridtsrapport</i>	
2. Forslag om afgørelse til etablering af 2030 programmet for "Vejen mod det digitale årti"	34
- <i>Fremskridtsrapport</i>	
3. Digitale rettigheder og principper	54
- <i>Politisk drøftelse</i>	
4. Forslag om ændring af direktiv 2014/53/EU om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse af radioudstyr på markedet	57
- <i>Tidlig forelæggelse</i>	

Forslag til forordning om harmoniserede regler for kunstig intelligens og ændring af visse af Unionens lovgivningsmæssige retsakter.

KOM (2021) 206

Notatet er en opdateret version af samlenotat af 7. oktober 2021. Ændringer er markeret med streg i margen.

1. Resumé

Europa-Kommissionen har den 21. april 2021 fremsat et forslag til forordning om harmoniserede regler for kunstig intelligens og ændring af visse af Unionens lovgivningsmæssige retsakter (KOM (2021) 206). Forordningen er den første af sin slags til at fastlægge en juridisk ramme specifikt for kunstig intelligens.

Formålet er at sikre et velfungerende indre marked ved at etablere betingelser for udvikling og anvendelse af lovlig, sikker og pålidelig kunstig intelligens i EU. Dette skal ske gennem fælles regler, der skal sikre, at kunstig intelligens, der bringes i omsætning og anvendes i EU, er sikker og respekterer eksisterende lovgivning, grundlæggende rettigheder samt EU's værdier. Samtidig skal reglerne være med til at sikre juridisk klarhed for at fremme investeringer og innovationsevnen.

Forordningen følger en risikobaseret tilgang, hvor graden af forpligtelser følger graden af risici, der er forbundet med den pågældende anvendelse af et kunstig intelligens-system. Forordningen opdeler kunstig intelligens i følgende risikokategorier: 1) Uacceptabel risiko, hvor der er direkte forbud af visse anvendelser, 2) højrisiko, hvor der er specifikke krav forbundet med visse anvendelser, og hvor der påkræves forudgående overensstemmelsesvurderinger samt efterfølgende markedsovervågning, 3) begrænset risiko, hvor der er gennemsigthedsforpligtelser tilknyttet visse anvendelser af teknologien, samt 4) lav eller minimal risiko, hvor der ikke er specifikke krav, men i stedet er mulighed for at udarbejde frivillige adfærdskodeks til blandt andet at fremme den frivillige efterlevelse af kravene under højrisikokategorien.

Forvaltningen og håndhævelsen af forordningen skal hovedsageligt ske i medlemslandene. I forlængelse heraf skal medlemslandene indføre regler om sanktioner ved overtrædelse af forordningen. Derudover nedsættes der et europæisk udvalg for kunstig intelligens, der blandt andet skal bidrage til et effektivt samarbejde på tværs af grænser og ensartet implementering.

Herudover indeholder forordningen foranstaltninger til at fremme innovation. Blandt andet fastsættes der en fælles ramme for implementering af reguleringsmæssige sandkasser.

Forslaget forventes at have lovgivningsmæssige og væsentlige statsfinansielle konsekvenser. Regeringen er i gang med at undersøge omfanget af de statsfinansielle konsekvenser.

Regeringen støtter overordnet ambitionen om at skabe et velfungerende indre marked for etisk, ansvarlig og sikker kunstig intelligens. Regeringen anser kunstig intelligens som en af de afgørende teknologier til at understøtte EU's konkurrenceevne, velstand, grønne omstilling samt den offentlige forvaltning. Regeringen anerkender imidlertid, at anvendelsen af kunstig intelligens i visse situationer kan indebære en række alvorlige risici. Derfor støtter regeringen, at disse alvorlige risici adresseres i en europæisk lovgivningsramme.

Overordnet finder regeringen det vigtigt, at den europæiske lovgivningsramme følger en risikobaseret, teknologineutral og proportionel tilgang, hvor graden af forpligtelser følger graden af mulig skadevirkning. På den baggrund er det nødvendigt med en klar og operationel lovgivningsramme, der sikrer borgernes tillid og øger beskyttelsen i samfundet, uden at dette unødigt hæmmer innovationsevnen eller forringer konkurrenceevnen. Det er derfor centralt at finde den rette balance, hvor alvorlige risici adresseres, samtidig med at teknologien kan udvikles og anvendes til gavn for samfundet samt understøtte fremtidens arbejdspladser.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen ('Kommissionen') har den 21. april 2021 fremlagt et forslag til forordningen om harmoniserede regler for kunstig intelligens og ændring af visse af Unionens lovgivningsmæssige retsakter (KOM (2021) 206). Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 7. juni 2021. Forslaget er først og fremmest fremsat med hjemmel i artikel 114, TEUF. Hvor forslaget berører regler for beskyttelse af individer i forbindelse med behandling af personoplysninger, er forslaget baseret på artikel 16, TEUF. Forslaget skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i artikel 294, TEUF, og rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Forslaget er en del af en kunstig intelligens pakke bestående af dette forslag til en forordning, revision af den koordinerede plan for kunstig intelligens samt forslag af revision af det eksisterende maskindirektiv.

Pakken kommer som opfølgning på Kommissionens hvidbog om kunstig intelligens, der blev præsenteret den 19. februar 2019.¹ Baggrunden for hvidbogen var Kommissionsformand von der Leyens annoncering af, at der i løbet af de første 100 dage af Kommissionens mandatperiode skulle fastlægges en europæisk tilgang til kunstig intelligens, herunder dens konsekvenser for mennesker og etik.

Med hvidbogen udlagde Kommissionen en tostrengt europæisk tilgang til kunstig intelligens. For det første skulle en investeringsorienteret indsats mobilisere ressourcer langs hele værdikæden for at opnå et ekspertisemiljø, særligt gennem udnyttelse af kendte instrumenter som den koordinerede plan for kunstig intelligens. For det

¹ Kommissionens hvidbog om kunstig intelligens: "En europæisk tilgang til ekspertise og tillid" (KOM (2020) 65) fra den 19. februar 2020

andet skulle en europæisk risikobaseret lovgivningsramme skabe tillid i befolkningen til teknologien ved at tackle de risici, der kan opstå i forbindelse med anvendelsen af kunstig intelligens. Kommissionen lagde i den forbindelse op til, at anvendelse af kunstig intelligens, der indebærer en høj risiko for eksempelvis et individs rettigheder, blev underlagt obligatoriske krav eksempelvis i forhold til datakvalitet og menneskeligt tilsyn. For al anden kunstig intelligens lagde Kommissionen op til en frivillig mærkningsordning, der skulle signalere, at en given anvendelse af kunstig intelligens var pålidelig.

Kommissionen foretog en offentlig konsultation af hvidbogen, der strakte sig fra februar til juni 2020. I alt modtog Kommissionen 1215 hørings svar. Kommissionen fandt blandt andet i deres analyse af hørings svarene, at der var en generel enighed om et behov for handling, da et stort flertal var enige om, at der fandtes mangler i eksisterende lovgivning, eller at der var behov for ny lovgivning. Der blev imidlertid advaret om at undgå duplikering, modstridende forpligtelser og overregulering. Derudover blev vigtigheden af en teknologineutral og proportionel lovgivningsmæssig ramme fremhævet.

Som opfølgning på hvidbogen vedtog det Europæiske Råd konklusioner i oktober 2020, hvori der blev lagt vægt på, at EU bør være en global leder inden for udviklingen af sikker, pålidelig og etisk kunstig intelligens. Samtidig opfordrede det Europæiske Råd til, at Kommissionen fremlagde en klar, objektiv definition af højrisiko systemer.

Forud for lanceringen af hvidbogen underskrev 24 medlemslande en ministererklæring vedrørende samarbejde om kunstig intelligens i forbindelse med Digital Day tilbage i 2018², hvorpå Kommissionen som opfølgning præsenterede en strategi for kunstig intelligens den 25. april 2018³. Denne fokuserede både på socioøkonomiske aspekter samt en forøgelse af investeringer i forskning, innovation og kapabiliteter inden for kunstig intelligens. Som led i arbejdet etablerede Kommissionen en højniveau ekspertgruppe for kunstig intelligens, der i april 2019 præsenterede sine etiske retningslinjer for pålidelig kunstig intelligens. Disse omfattede menneskelige aktiviteter og tilsyn udført af mennesker; teknologisk robusthed og sikkerhed; privatlivets fred og datastyring; gennemsigtighed, mangfoldighed, ikkediskrimination og retfærdighed; social og miljømæssig velfærd; samt ansvarlighed. I tillæg hertil offentliggjorde Kommissionen den 8. april 2019 meddelelsen "Opbygning af tillid til menneskecentreret kunstig intelligens" (KOM (2019) 168), der havde til formål at iværksætte en pilotfase med afprøvning af den praktiske anvendelse af højniveau ekspertgruppens etiske retningslinjer. Dette førte til en revision af retningslinjerne på baggrund

² <https://ec.europa.eu/jrc/communities/en/node/1286/document/eu-declaration-cooperation-artificial-intelligence>

³ Kommissionens meddelelse "Kunstig intelligens for Europa" (KOM (2018) 237) fra den 25. april 2018

af modtagen feedback samt udformningen af en konkret evalueringsliste for pålidelig kunstig intelligens.

3. Formål og indhold

Forordningens overordnede formål er at sikre et velfungerende indre marked ved at etablere betingelserne for udvikling og anvendelse af lovlig, sikker og pålidelig kunstig intelligens i EU.

Dette skal ske gennem fælles regler, der skal sikre, at kunstig intelligens, der bringes i omsætning og anvendes i EU, er sikker og respekterer eksisterende lovgivning, grundlæggende rettigheder samt EU's værdier. Samtidig skal reglerne også være med til at sikre juridisk klarhed for at fremme investeringer og innovationsevnen samt muliggøre effektiv håndhævelse.

Afsnit I: Anvendelsesområde og definitioner (artikel 1-4)

Forordningen indfører harmoniserede regler for omsætning, ibrugtagning og anvendelse af kunstig intelligens-systemer i EU.

Reglerne følger en risikobaseret tilgang, hvor graden af forpligtelser følger graden af de risici, der er forbundet med den pågældende anvendelse af kunstig intelligens. Forordningen opdeler kunstig intelligens i følgende risikokategorier: Uacceptabel risiko, højrisiko, begrænset risiko samt lav eller minimal risiko.

På den baggrund fastsætter forordningen regler for:

- Forbud mod anvendelser af kunstig intelligens, der udgør en uacceptabel risiko.
- Specifikke krav for anvendelser af kunstig intelligens, der udgør en høj risiko.
- Gennemsigtighedsforpligtelser for anvendelsen af kunstig intelligens-systemer, der udgør en begrænset risiko. Omfattede systemer af gennemsigtighedsreglerne er beregnet til at interagere med personer, følelsesgenkendelsessystemer og biometriske kategoriseringssystemer, samt systemer, der anvendes til at generere eller manipulere billede-, lyd- eller videoindhold.
- Regler om markedsovervågning – og tilsyn.

Forordningen definerer kunstig intelligens som software, der er udviklet ved hjælp af en eller flere teknikker eller tilgange, eksempelvis maskinlæring eller statistiske metoder, og der ud fra et sæt menneskeligt definerede mål kan genere output såsom indhold, forudsigelser, anbefalinger eller beslutninger, der påvirker de miljøer, som de interagerer med.

For at fremtidssikre definitionen i forhold til fremtidig teknologisk og markedsmæssig udvikling har Kommissionen specificeret de førnævnte teknikker og tilgange, der kan anvendes til at udvikle kunstig intelligens, i et bilag til forordningen. Bilaget oplister en række konkrete kunstig intelligens-teknikker, som forordningen omfatter. Det gælder

maskinlæring, logiske og vidensbaserede tilgange samt statistiske metoder. Forslaget giver derudover Kommissionen beføjelser til at ændre bilaget via delegerede retsakter.

De harmoniserede regler finder ikke anvendelse på kunstig intelligens, der er udviklet eller udelukkende anvendes til militære formål, eller i forbindelse med offentlige myndigheder i tredjelande eller internationale organisationers brug af kunstig intelligens, hvis denne brug sker inden for rammerne af en aftale om retshåndhævelse og retligt samarbejde med EU eller med en eller flere medlemslande.

Afsnit II: Forbudt praksis med hensyn til kunstig intelligens (artikel 5)

Visse anvendelser af kunstig intelligens medfører uacceptable risici for samfundet og individers rettigheder, da de anses for at være i strid med EU's værdier, for eksempelvis ved at krænke grundlæggende rettigheder.

Forordningen fastlægger, at følgende former for anvendelse af kunstig intelligens skal være forbudt:

- anvendelse af subliminale teknikker, dvs. teknikker der formidler et budskab skjult, der rækker ud over den menneskelige bevidsthed og har til hensigt i en væsentlig grad at ændre personens adfærd på en måde, der forårsager eller sandsynligvis vil forårsage fysiske eller psykisk skade.
- udnytte sårbarheder hos en specifik gruppe på baggrund af deres alder eller handicap ved i en væsentlig grad at ændre adfærden hos en person tilhørende denne gruppe på en måde, der forårsager eller sandsynligvis vil forårsage fysiske eller psykisk skade.
- offentlige myndigheders - eller på vegne af offentlige myndigheder - evaluering eller klassificering af troværdigheden af personer baseret på deres sociale adfærd, personlige egenskaber eller personlighedstræk, hvor den sociale bedømmelse vil lede til en skadelig eller ugunstig behandling.
- anvendelse af systemer til biometrisk fjernidentifikation i realtid i det offentlige rum med henblik på retshåndhævelse.

Sidstnævnte kan dog anvendes til visse strengt nødvendige formål såsom ved målrettet eftersøgning af specifikke potentielle ofre for kriminalitet, herunder børn, samt forebyggelse af terrorangreb. Forordningen fastlægger en udtømmende liste over de tilfælde, hvor biometrisk fjernidentifikation i realtid kan anvendes i det offentlige rum. Anvendelsen kræver desuden en forudgående tilladelse udstedt af en judicial myndighed eller en uafhængighed administrativ myndighed på baggrund af indført national lovgivning. Det står således medlemslandene frit for, om de vil give mulighed for denne anvendelse, og om de vil tillade alle tilfælde på den udtømmende liste eller kun et udsnit heraf.

Grundet retsforbeholdet er Danmark ikke underlagt reglerne i artikel 5 vedrørende systemer til anvendelse for biometrisk fjernidentifikation i realtid.

Afsnittet III: Højrisiko kunstig intelligens-systemer (artikel 6-51)

Kapitel 1: Klassificering af højrisiko kunstig intelligens-systemer

Kapitel 1 klassificerer den anvendelse af kunstig intelligens, der anses for at udgøre en høj risiko for samfundet og individets grundlæggende rettigheder. Forordningen identificerer to hovedkategorier for anvendelse af kunstig intelligens, der kan anses for at være højrisiko kunstig intelligens.

Den ene kategori omfatter kunstig intelligens, der er beregnet til at blive anvendt som en sikkerhedskomponent i et produkt eller i sig selv er et produkt omfattet af harmoniseret EU-lovgivning anført i bilag 2, og der er forpligtet til at gennemgå en tredjeparts-overensstemmelsesvurdering. Bilaget omfatter retsakter baseret på den nye lovgivningsmæssige ramme, "New Legislative Framework" (NLF), der blandt andet omfatter maskiner, legetøj, elevatorer, radioudstyr samt medicinsk udstyr. Derudover omfatter bilaget også retsakter, der ikke er baseret på NLF, men derimod den gamle metode, såsom landbrugskøretøjer, skibsudstyr, jernbanesystemet, civil luftfart og biler. Disse retsakter omfattes også af højrisiko kategorien, men underlægges dog ikke direkte kravene for højrisiko. Dette skyldes, at de pågældende retsakter, der er baseret på den gamle metode, ikke indeholder mulighed for, at eksisterende overensstemmelsesprocedurer deri kan omfatte yderligere krav. Det vil enten kræve, at de pågældende retsakter genforhandles og tilpasses NLF, eller at kravene indføres via fremtidige delegerede eller gennemførelsesretsakter under disse retsakter. Kommissionen lægger op til, at tilpasningen i den kommende tid sker via sidstnævnte. Det er dog alene højrisiko kravene, der bliver taget højde for. Andre elementer i disse retsakter, herunder eksempelvis eksisterende forvaltning og håndhævelse, bliver ikke påvirket via fremtidige delegerede eller gennemførelsesretsakter.

Den anden kategori er selvstændige systemer – uafhængige af et produkt – hvor Kommissionen vurderer, at systemers formål udgør en høj risiko for menneskers sundhed og sikkerhed eller grundlæggende rettigheder. I vurderingen er der blandt andet taget højde for alvorligheden af den mulige skade samt sandsynligheden for, at den mulige skade vil udspille sig. Kommissionen har oplistet disse systemer i bilag 3, der omfatter otte overordnede områder med dertilhørende specificerede anvendelser:

1. Biometrisk identifikation og kategorisering af fysiske personer
 - Systemer beregnet til biometrisk fjernidentifikation i realtid af personer.
2. Forvaltning og drift af kritisk infrastruktur
 - Systemer beregnet som sikkerhedskomponenter i forvaltning og drift af blandt andet forsyning af vand, gas, varme og elektricitet.
3. Uddannelse og erhvervsuddannelse
 - Systemer beregnet til at fastslå personers adgang til eller fordeling på uddannelsesinstitutioner, at evaluere studerende eller at vurdere deltagere i test, der normalt kræves for at få adgang til uddannelsesinstitutioner.
4. Beskæftigelse, forvaltning af arbejdstagere og adgang til selvstændig beskæftigelse

- Systemer beregnet til rekruttering eller udvælgelse af kandidater eller beregnet til at træffe beslutninger om forfremmelse og afskedigelse, opgavefordeling samt til overvågning og evaluering af personers præstation og adfærd i arbejdsrelaterede kontraktforhold.
5. Adgang til og benyttelse af væsentlige private tjenester og offentlige tjenester og fordele
- Systemer beregnet til at blive anvendt af eller på vegne af offentlige myndigheder til at vurdere personers berettigelse til offentlige sociale ydelser og tjenester samt at tildele, reducere, annullere eller tilbagekalde sådanne ydelser og tjenester.
 - Systemer beregnet til at foretage kreditvurderinger af personer eller at fastslå deres kreditværdighed, med undtagelse af systemer der tages i brug af mindre udbydere til eget brug.
 - Systemer beregnet til at sende eller at prioritere i udsendelsen af beredskabstjenester i nødsituationer, herunder brandslukning og lægehjælp.
6. Retshåndhævelse
- Systemer beregnet til at blive anvendt af retshåndhævende myndigheder med henblik på at foretage individuelle risikovurderinger af personer for at vurdere risikoen for lovovertrædelser, at anvende som polygrafer eller lignende værktøjer til at påvise en persons følelsesmæssige tilstand, at finde deep fakes, at vurdere pålideligheden af bevismateriale, at forudsige strafbare handlinger baseret på profilering, at profilere samt at anvende til kriminalitetsanalyse vedrørende personer.
7. Migrationsstyring, asylforvaltning og grænsekontrol
- Systemer beregnet til at blive anvendt af kompetente offentlige myndigheder med henblik på at anvende som polygrafer eller lignende værktøjer til at påvise en persons følelsesmæssige tilstand samt at vurdere en risiko, herunder en sikkerhedsrisiko, en risiko for irregulær indvandring eller en sundhedsrisiko som udgøres af en person, der har til hensigt at komme ind eller er indrejst i et medlemsland.
 - Systemer beregnet til offentlige myndigheder til at kontrollere ægtheden af rejsedokumenter.
 - Systemer beregnet til at hjælpe offentlige myndigheder med behandlingen af ansøgninger om asyl, visum og opholdstilladelse og tilhørende klager.
8. Retspleje og demokratiske processer
- Systemer beregnet til at hjælpe retlige myndigheder med blandt andet at undersøge og fortolke fakta og lovgivning.

Forslaget giver Kommissionen beføjelser til at ændre bilag 3 via en delegeret retsakt, hvor Kommissionen kan tilføje anvendelser af kunstig intelligens, der falder under et af de otte områder, og der udgør en risiko for sundhed, sikkerhed eller de grundlæggende rettigheder. I vurderingen heraf skal Kommissionen tage højde for en række kriterier, herunder blandt andet det potentielle omfang af den mulige skade, hvorvidt mennesker er afhængige af systemets resultat, samt hvor nemt det er at omgøre resultatet af systemet.

Selvom et system klassificeres som højrisiko i forordningen, betyder det ikke, at anvendelsen af systemet er lovlig under andre EU-retsakter eller national lovgivning. De eksisterende krav i den sammenhæng vil således stadig finde anvendelse.

Kapitel 2: Kravene for højrisikosystemer

Systemer, der er kategoriseret som et højrisikosystem, pålægges en række forpligtelser. Det omfatter etableringen af et risikostyringssystem, der blandt andet skal identificere risici tilknyttet systemet samt indføre passende risikostyringsforanstaltninger til at adressere de pågældende risici.

Ud over risikostyringssystemet skal højrisiko kunstig intelligens desuden efterleve krav inden for:

- **data og datastyring:** Såfremt systemer involverer træning af modeller med data, skal de pågældende datasæt efterleve en række kvalitetskriterier, herunder blandt andet for passende datastyring- og dataforvaltningspraksis samt at datasæt skal være relevante, repræsentative, fejlfri og fuldstændige.
- **teknisk dokumentation:** Der skal udarbejdes teknisk dokumentation, der skal demonstrere efterlevelse af højrisiko kravene samt give nationale kompetente myndigheder og bemyndigede organer den nødvendig information til at vurdere overholdelsen af kravene. Bilag 4 indeholder de elementer, som den tekniske dokumentation som minimum skal omfatte. Det omfatter blandt andet en detaljeret beskrivelse af systemets elementer og processen for udviklingen, oplysninger om systemets funktion, overvågning og kontrol af systemet, en kopi af EU-overensstemmelseserklæringen samt en detaljeret beskrivelse af proceduren, der er på plads for at evaluere systemets ydeevne, efter det er kommet på markedet. Kommissionen får beføjelser til at ændre bilag 4 gennem delegerede retsakter.
- **registrering:** Systemer skal udformes og udvikles, således at der foretages automatisk registrering af systemets handlinger, dvs. logfunktioner, når det er i drift. Dette skal blandt andet muliggøre overvågning af driften af systemet samt sikre en passende grad af sporbarhed gennem hele systemets livscyklus.
- **gennemsigtighed og formidling af oplysninger til brugere:** Systemer skal udformes og udvikles, således at det sikres, at driften heraf er tilstrækkelig gennemsigtig til, at brugeren kan fortolke systemets output og anvende det korrekt. Samtidig skal systemet ledsages af en brugsanvisning i et passende digitalt format eller på anden vis, der blandt andet skal omfatte udbyderens kontaktoplysninger samt oplysninger om systemets egenskaber, kapaciteter, begrænsninger, foranstaltninger til menneskeligt tilsyn og forventede levetid.
- **menneskeligt tilsyn:** Systemer skal udformes og udvikles, således at de effektivt kan overvåges af personer i den periode, hvor systemet anvendes. Dette skal enten sikres ved, at menneskeligt tilsyn indbygges direkte i systemet eller ved at menneskeligt tilsyn implementeres af brugeren. Det skal muliggøre, at de personer, der har ansvar for det menneskelige tilsyn, blandt andet er i stand til at forstå systemets kapaciteter og begrænsninger, at være opmærksom på

den mulige tendens til automatisk at stole på systemet eller at gribe ind i driften af systemet og afbryde, hvis nødvendigt.

- *nøjagtighed, robusthed og cybersikkerhed*: Systemer skal udformes og udvikles, således at de i lyset af deres tilsigtede formål opnår et passende niveau af nøjagtighed, robusthed og cybersikkerhed. Nøjagtighedsniveauet skal fremgå af den medfølgende brugsanvisning. Robustheden kan opnås gennem tekniske løsninger såsom backupplaner. Cybersikkerhed skal sikre, at systemet er modstandsdygtigt med hensyn til at afværge en uautoriseret tredjeparts forsøg på at udnytte systemets sårbarheder. Dette kan omfatte tekniske løsninger, der blandt andet omfatter tiltag til at forhindre eller kontrollere for angreb.

Det er tanken med de ovenstående principbaserede krav, at den konkrete tekniske løsning enten kan leveres via harmoniserede standarder, fælles specifikationer eller udvikles på baggrund af udbydernes tekniske eller videnskabelig viden.

Kapitel 3: Forpligtelser for udbydere og brugere af højrisiko systemer og andre parter

Kapitlet fastlægger forpligtelser for de forskellige aktører afhængig af deres placering i værdikæden:

- *udbydere* pålægges blandt andet at sikre overensstemmelse med højrisiko kravene, at etablere et kvalitetsstyringssystem, at udarbejde den tekniske dokumentation, at samarbejde med den kompetente myndighed, at gennemgå den relevante overensstemmelsesvurdering samt at CE-mærke systemet.
- *importører og distributører* pålægges blandt andet at sikre, at den relevante overensstemmelsesvurdering er udført af udbyderen, at systemet er forsynet med CE-mærkning samt ledsaget af påkrævet dokumentation og brugsanvisning.
- *brugere* pålægges blandt andet at sikre, at anvendelsen af systemet sker i overensstemmelse med den medfølgende brugsanvisning, at overvåge driften af systemet med henblik på mulige risici samt at underrette udbydere eller distributører om alvorlige hændelser eller funktionsfejl.

Såfremt en distributør, importør, bruger eller anden part under eget navn eller varemærke bringer et højrisiko kunstig intelligens-system i omsætning eller tager det i brug, eller såfremt de ændrer den påtænkte anvendelse eller foretager en væsentlig ændring af systemet, får de status som en udbyder og deraf underlagt disse forpligtelser.

Kapitel 4-5: Proceduren for overensstemmelsesvurdering

Forordningen fastlægger, at efterlevelsen af højrisiko kravene skal kontrolleres via forudgående overensstemmelsesvurderinger. Dog formodes systemet at være i overensstemmelse med kravene, såfremt der er anvendt harmoniserede standarder eller fælles

specifikationer, hvoraf sidstnævnt er vedtaget af Kommissionen via gennemførelsesretsakter.

De pågældende procedurer for overensstemmelsesvurderinger er forskellige, afhængig af hvorvidt der er tale om kunstig intelligens, der er selvstændige systemer (punkt 2-8 i bilag 3), biometrisk identifikation og kategorisering af personer (punkt 1 i bilag 3) eller indlejret i et produkt (bilag 2).

Ved de selvstændige systemer omfattet af punkt 2-8 i bilag 3 skal overensstemmelsesvurderingen basere sig på intern kontrol, der ikke kræver inddragelsen af en tredjepart, dvs. et bemyndiget organ. Proceduren herfor er fastlagt i bilag 6 og påkræver blandt andet, at udbyderen kontrollerer, at det etablerede kvalitetssyringsystem er i overensstemmelse med kravene; at udbyderen undersøger oplysninger i den tekniske dokumentation for at vurdere, om systemet er i overensstemmelse med de relevante højrisiko krav; samt at udbyderen kontrollerer, at systemet og dets overvågning efter omsætning er i overensstemmelse med den tekniske dokumentation. Derudover skal udbydere af selvstændige systemer også registrere systemet i en offentlig tilgængelig EU-database, der etableres i forbindelse med forordningen samt varetages og vedligeholdes af Kommissionen.

Ved biometrisk identifikation og kategorisering af personer omfattet af punkt 1 i bilag 3 kan udbyderne basere overensstemmelsesvurderingen på intern kontrol eller gå via overensstemmelsesvurdering gennem tredjepartskontrol, der blandt andet skal kontrollere kvalitetsstyringsystemet samt den tekniske dokumentation. Proceduren for tredjepartsoverensstemmelsesvurdering er fastlagt i bilag 7. Intern kontrol er dog kun muligt, såfremt udbyderen har anvendt harmoniserede standarder eller fælles specifikationer.

Forslaget giver Kommissionen beføjelser til at ændre bilag 6 og 7 via delegerede retsakter.

Ved de indlejrede systemer i produkter, der er omfattet af den harmoniserede EU-lovgivning baseret på "NLF" i bilag 2, skal den eksisterende overensstemmelsesvurdering under den pågældende sektorretsakt gøre sig gældende, hvor der også tages højde for højrisiko kravene samt den tekniske dokumentation herom. Såfremt sektorretsakternes overensstemmelsesvurderinger giver mulighed for anvendelsen af harmoniserede standarder eller fælles specifikationer, der dækker kravene, kan udbyderne fravælge en tredjepartsoverensstemmelsesvurdering.

Såfremt der foretages en væsentlig ændring af systemet, kræver det, at systemet gennemgår en ny overensstemmelsesvurdering. Væsentlige ændringer omfatter imidlertid ikke ændringer, der er fastlagt på forhånd ved den indledende overensstemmelsesvurdering samt indgår i den tekniske dokumentation.

Udbydere er pålagt at opbevare dokumentation, herunder den tekniske dokumentation, dokumenter i forbindelse med overensstemmelsesvurderingen samt EU-overensstemmelseserklæringen i en periode på 10 år til rådighed for de nationale kompetente myndigheder.

I tilfælde af ekstraordinære situationer i forhold til beskyttelse af offentlig sikkerhed, menneskers liv og sundhed, miljø eller centrale industrielle samt infrastrukturmæssige aktiver kan markedsovervågningsmyndighederne tillade, at specifikke højrisiko systemer bringes i omsætning eller tages i brug uden en overensstemmelsesvurdering, såfremt tilladelsen gælder for en begrænset periode, mens de nødvendige overensstemmelsesvurderinger gennemføres, og såfremt myndigheden konkluderer, at højrisiko kravene overholdes. Dette skal underrettes til både Kommissionen og de øvrige medlemslande, der får mulighed for at gøre indsigelse.

Afsnit IV: Gennemsigtighedsforpligtelser for visse systemer (artikel 52)

For visse anvendelser af kunstig intelligens pålægges gennemsigtighedsforpligtelser:

- Ved systemer, der er beregnet til at interagere med personer, skal personer informeres om denne interaktion, medmindre dette er indlysende ud fra omstændighederne og anvendelsessammenhængen.
- Ved systemer, der er beregnet til at genkende følelser eller biometrisk kategorisering, skal personer informeres om deres eksponering for sådanne systemer.
- Ved systemer, der er beregnet til at genere eller manipulere billede-, lyd- eller videoindhold, der i væsentlig grad ligner blandt andet faktiske personer eller genstande, og der fejlagtigt vil fremstå ægte, eksempelvis deep fakes, skal der informeres om, at indholdet er genereret på kunstig vis eller er manipuleret.

Kravene er dog undtaget i forbindelse med systemer, der er tilladt ved lov med henblik på retshåndhævelse. Ved sidstnævnte anvendelse er kravet derudover heller ikke gældende, hvis anvendelsen er nødvendig for at udøve retten til ytringsfrihed eller retten til kunst og videnskab, der er sikret ved Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Afsnit V: Foranstaltninger til støtte for innovation (artikel 53-55)

Forordningen fastsætter fælles regler for oprettelsen af reguleringsmæssige sandkasser inden for kunstig intelligens samt samarbejde mellem relevante myndigheder. Sandkasserne kan etableres af et eller flere medlemslandes kompetente myndigheder samt den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse. Formålet er at fremme innovationen inden for kunstig intelligens ved at etablere et kontrolleret miljø blandt andet med henblik på at lette udviklingen og validering af systemer i et begrænset tidsrum, inden de bringes i omsætning eller tages i brug, accelerere markedsadgang samt at sikre overholdelse af forordningen og anden relevant lovgivning, styrke juridisk klarhed.

Medlemslandene forpligtes desuden til at indføre foranstaltninger for mindre udbydere og brugere, blandt andet skal medlemslandene prioritere disse aktører samt nystartede

virksomheders adgang til de reguleringsmæssige sandkasser samt organisere informationsaktiviteter.

Afsnit VI, VII og VIII: Forvaltning og gennemførelse (artikel 56-68)

Medlemslande spiller en nøglerolle i forvaltningen og håndhævelsen af forordningen. Hvert medlemsland skal i den forbindelse udpege en eller flere nationale kompetente myndigheder, hvoraf en af myndighederne skal fungere som ansvarlig national tilsynsmyndighed og dermed det officielle kontaktpunkt over for andre medlemslande og Kommissionen.

Et europæisk udvalg for kunstig intelligens skal desuden nedsættes for at assistere Kommissionen i forvaltningen af forordningen. Formålet med udvalget er at bidrage til et effektivt samarbejde mellem de nationale tilsynsmyndigheder og Kommissionen, at koordinere og bidrage til vejledning og analyse samt at assistere i sikringen af en ensartet anvendelse af forordningen. Udvalget skal bestå af repræsentanter fra de nationale tilsynsmyndigheder samt den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse.

Udbydere af højrisiko systemer er pålagt at etablere et overvågningssystem og -plan, der efter omsætningen af højrisiko systemet på markedet blandt andet skal sørge for en løbende evaluering af overholdelsen af højrisiko kravene. De nærmere detaljer herfor vil blive fastlagt af Kommissionen via en gennemførelsesretsakt.

I tilfælde af alvorlige hændelser eller funktionsfejl såsom en persons død, alvorlig skade eller afbrydelse af driften af kritisk infrastruktur eller overtrædelse af grundlæggende rettigheder er udbydere af højrisiko systemer pålagt at informere den relevante markedsovervågningsmyndighed.

Markedsovervågningen og kontrol af kunstig intelligens-systemer skal ske på baggrund af markedsovervågningsforordningen, der skal finde anvendelse på kunstig intelligensforordningens udbydere, importører, distributører og brugere på tilsvarende måde, som markedsovervågningen i dag finder anvendelse på økonomiske operatører af produkter. Procedurene i markedsovervågningsforordningen suppleres blandt andet med regler om adgang til data og dokumentation samt procedurer for meddelelse af og kontrol med nationale indgreb over for kunstig intelligens-systemer. Herudover skal kompetencedelingen imellem markedsovervågningsmyndighederne hovedsageligt følge den kompetencedeling, der findes i dag.

Afsnit IX: Adfærdskodeks (artikel 69)

Forordningen fastlægger en ramme for udformningen af adfærdskodeks, der har til formål at tilskynde udbydere uden for højrisikokategorien til frivilligt at anvende højrisiko kravene. Sådanne adfærdskodeks kan også tilskynde den frivillige anvendelse af yderligere krav, eksempelvis inden for bæredygtighed eller mangfoldighed i udviklingsområdet.

Afsnit X, XI og XII: Afsluttende bestemmelser (artikel 70-85)

Afsnit X fastlægger forpligtelser vedrørende fortroligheden af information og data samt fastlægger regler for udveksling af oplysninger, der er indhentet i forbindelse med gennemførelsen af forordningen.

Samtidig indeholder afsnittet også foranstaltninger til at sikre en effektiv gennemførelse af forordningen gennem sanktioner for overtrædelse af bestemmelserne, der er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning. Medlemslandene pålægges, at indfører regler om sanktioner, herunder administrative bøder, hvor der blandt andet skal tages højde for mindre udbydere og nystartede virksomheder. Medlemslande skal meddele Kommissionen om disse regler. I stil med GDPR tages der dog højde for medlemslandenes forskellige retssystemer, hvor det fastlægges, at administrative bøder kan anvendes på en sådan måde, at bøderne pålægges af kompetente nationale domstole.

I tilfælde af manglende overholdelse vedrørende forbud i artikel 5 eller ved manglende overholdelse af højrisiko kravene vedrørende data og datastyring i artikel 10 kan der pålægges bøder på op til 30 mio. euro eller op til 6 procent af den samlede globale omsætning i det foregående regnskabsår. I tilfælde af manglende overholdelse af andre bestemmelser i forordningen kan der pålægges bøder op til 20 mio. euro eller op til 4 procent af den samlede globale omsætning i det foregående regnskabsår. I tilfælde af afgivelse af ukorrekte, ufuldstændige eller vildledende oplysninger til nationale kompetente myndigheder eller bemyndigede organer kan der pålægges bøder op til 10 mio. euro eller op til 2 procent af den samlede globale omsætning i det foregående regnskabsår.

Afsnit XI indeholder regler for udøvelse og delegering af beføjelser til Kommissionen, herunder for brugen af delegerede og gennemførelsesretsakter. Forslaget bemyndiger Kommissionen til, hvor det er relevant, at vedtage gennemførelsesretsakter for at sikre ensartet anvendelse af forordningen eller delegerede retsakter til opdatering eller supplerende af bilag 1 til 7, herunder til definitionen af kunstig intelligens samt listen over selvstændige højrisiko systemer.

Afsnit XII indeholder blandt andet en forpligtelse for Kommissionen om årligt at vurdere behovet for en opdatering af bilag 3 og til regelmæssigt at udarbejde rapporter om evaluering og gennemgangen af forordningen.

Samtidig fastlægges det i afsnittet, at forordningen kun finder anvendelse på højrisiko-systemer, der allerede er bragt i omsætning eller taget i brug, hvis disse systemer undergår betydelige ændringer i forhold til deres design eller tilsigtede formål efter anvendelsesdatoen.

Forordningen vil træde i kraft 20 dage efter offentliggørelse i Den Europæiske Unions Tidende og finde anvendelse to år efter ikrafttrædelsesdatoen. Dog skal overensstemmelsesvurderingerne, forvaltningen samt reglerne for sanktioner være operationelle inden forordningens anvendelse. Derfor lægges der op til en tidligere anvendelsesdato

for de disse områder, henholdsvis tre måneder for overensstemmelsesvurderinger og forvaltningsstrukturen samt 12 måneder for sanktionsreglerne efter forordningens ikrafttrædelsesdato.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke forholdt sig til det konkrete forslag og har heller ikke fastlagt den endelige ansvarsfordeling. Oprindeligt havde Udvalget om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO) fået tildelt rollen som det ansvarlige udvalg for sagen, hvor Brando Benifei (S&D) var udpeget som ordfører. Siden da har andre udvalg ønsket en større rolle i forbindelse med sagen. Det forventes, at den ansvarsfordeling fastlægges i løbet af november.

Tidligere har Europa-Parlamentets Retsudvalg dog den 20. oktober 2020 vedtaget en egeninitiativrapport vedrørende en lovgivningsramme for etiske aspekter af kunstig intelligens, robotter samt relaterede teknologier⁴. Rapporten indeholder blandt andet et forslag til en forordning.

I Retsudvalgets forslag lægges der op til et anvendelsesområde, der både omfatter kunstig intelligens, robotteknologi og relaterede teknologier. Forslaget inddeler kunstig intelligens i to risikoniveauer: Højrisiko kunstig intelligens og al anden kunstig intelligens. For de dele af teknologien, der anses for højrisiko, har Europa-Parlamentet ladet sig inspirere af de etiske retningslinjer for pålidelig kunstig intelligens udarbejdet af Kommissionens ekspertgruppe. Europa-Parlamentet lægger desuden op til en mærkningsordning for højrisiko kunstig intelligens, som al anden kunstig intelligens også kan opnå, såfremt de lever op til kravene for højrisiko. Herudover lægger Europa-Parlamentet op til, at hvert medlemsland etablerer nye myndigheder til eksempelvis kontrol af kunstig intelligens, samt at Kommissionen etablerer en ny arbejdsgruppe for sikkerhed og forsvar, der skal se nærmere på policy og investeringssspørgsmål relateret til den etiske brug af kunstig intelligens, robotter og relaterede teknologier inden for sikkerhed og forsvar.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at regulering på EU-niveau er nødvendig henset til karakteren af kunstig intelligens, der ofte er afhængig af store og varierede datasæt, og der kan være integreret i ethvert produkt eller enhver tjeneste til fri cirkulation i det indre marked.

Uden regulering på EU-niveau vurderer Kommissionen, at der er risiko for, at medlemslande vedtager egne regler for kunstig intelligens, der potentielt kan divergere eller være modstridende. Dette vil hæmme den frie bevægelighed af produkter og tjenester med kunstig intelligens-systemer samt bremse markedsoptagelsen af kunstig intelligens i EU, herunder grundet juridiske usikkerhed og barrierer. Derudover vurderer Kommissionen, at dette vil lede til ineffektiv beskyttelse af sikkerheden og

⁴ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0275_EN.html

af de grundlæggende rettigheder samt EU's værdier i de forskellige medlemslande. Af disse grunde ser Kommissionen derfor, at EU-regulering er nødvendig for at opnå formålet om at fremme et indre marked for lovlige, sikre og pålidelige kunstig intelligens-systemer.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at regulering af området bør ske på EU-niveau, da ensartet regulering er nødvendig for realiseringen af det digitale indre marked. Derfor vurderer regeringen på det foreliggende grundlag, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Der findes på nuværende tidspunkt ikke en specifik juridisk ramme for kunstig intelligens hverken på europæisk eller nationalt plan.

Udviklingen og anvendelsen af kunstig intelligens er dog underlagt eksisterende lovgivning, der ikke nødvendigvis indeholder specifikke krav til kunstig intelligens, men alligevel fastsætter regler om eksempelvis beskyttelse af grundlæggende rettigheder, herunder blandt andet ligestilling, forbrugerbeskyttelse og databeskyttelse, samt inden for områderne såsom asyl, migration, retligt samarbejde, finansielle tjenester samt produktsikkerhed. Disse har direkte indvirkning på udviklingen og anvendelsen af kunstig intelligens.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil indebære lovgivningsmæssige konsekvenser. Blandt andet vil forslaget supplere visse eksisterende sektorretsakter inden for produkt- samt finansområdet, hvor disse retsakter skal tage højde for højrisikokravene i forbindelse med overensstemmelsesvurderinger eller risikostyringsprocedurer. Såfremt disse sektorretsakter er implementeret i dansk lovgivning, kan det potentielt kræve lovændringer i Danmark.

Samtidig vil forslaget kræve, at Danmark indfører regler for sanktioner.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Det forventes, at forslaget vil medføre statsfinansielle konsekvenser, idet udpegning eller etablering af en national tilsynsmyndighed, der er ansvarlig for implementeringen af forordningen, vil kræve ressourcer. Tilsynsfunktionen kan bygge på eksisterende strukturer, men vil kræve tilstrækkelig teknologisk ekspertise og ressourcer. Kommissionen vurderer, at ressourcebehovet afhængig af den eksisterende struktur i hvert medlemsland kan udgøre 1 til 25 fuldtidsansatte. Derudover vil det kræve ressourcer i forhold til etableringen af det europæiske udvalg for kunstig intelligens, hvor hvert medlemsland skal udpege en repræsentant. Der vil ligeledes opstå en

forøgelse af ressourceforbruget hos den eller de myndigheder, der udpeges til kompetente myndigheder, idet forordningen medfører en øget sagsmængde eller en udvidet opgaveportefølje, herunder i forhold til den kontinuerlige evaluering af forordningen, der er indbygget i forslaget.

Ligeledes forventes forslaget at medføre væsentlige administrative byrder for offentlige myndigheder til efterlevelse af de krav, der påkræves i forbindelse med højrisiko kunstig intelligens, herunder proces- og dokumentationskrav samt krav om menneskeligt tilsyn. Samtidig kan kravene medføre statsfinansielle konsekvenser for den højrisiko kunstig intelligens, der udvikles og anvendes af offentlige myndigheder i forbindelse med kravet i den politiske aftale om digitaliseringsklar lovgivning.

Det bemærkes, at de afledte nationale udgifter som udgangspunkt skal holdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillinger, jf. budgetvejledningens pkt. 2.4.1. Såfremt det viser sig, at det ikke er muligt at holde udgifterne inden for eksisterende bevillinger, vil håndteringen af udgifterne skulle afklares særskilt.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes at kunne få positive samfundsøkonomiske konsekvenser, såfremt de harmoniserede regler er med til at styrke tilliden samt skabe juridisk klarhed i det indre marked for kunstig intelligens og deraf resultere i øget optag samt forbedrede skaleringsmuligheder. Det vurderes, at det potentielt kan have en positiv effekt på samfundsøkonomien i form af øget produktivitet og konkurrenceevne.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at medføre væsentlige administrative byrder for de omfattede virksomheder, herunder særligt i forbindelse med efterlevelsen af de krav, der påkræves i forbindelse med højrisiko kunstig intelligens.

Da forslagens krav forventes at omfatte danske virksomheder, vurderes de samlede administrative byrder at kunne have et betydeligt omfang. Konsekvenser for danske virksomheder vil både omfatte udviklingen samt anvendelsen af de omfattede systemer, herunder ligeledes proces- og dokumentationskrav. Eksempelvis kan kravet om menneskeligt tilsyn medføre efterlevelseskonsekvenser i forbindelse med opkvalificering af medarbejdere samt årlige lønudgifter forbundet med tilsynet.

Herudover forventes forslagens gennemsigtighedsforpligtelser ved visse systemer med begrænset risiko samt den frivillige vedtagelse af adfærdskodeks at medføre administrative byrder. Forbud mod visse systemer kan derudover medføre øvrige efterlevelseskonsekvenser, idet forbud udgør en produktionsbegrænsning for virksomheder. Det er dog uvist, hvorvidt der er danske virksomheder, der vil være omfattet af de konkrete forbud.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget forventes at kunne forbedre beskyttelsesniveauet for borgere, forbrugere og samfundet som helhed som følge af, at forslaget har til hensigt at skabe et mere ansvarligt indre marked for kunstig intelligens. Dette ved at stille krav til udviklingen og anvendelsen af den del af teknologien, der kan have negativ eller direkte skadelig indvirkning på sikkerhed, gældende lov samt grundlæggende rettigheder.

8. Høring

Forslaget har været sendt i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist for bemærkninger den 5. maj 2021. Der er indkommet høringssvar fra Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Standard, Finans Danmark, Finansforbundet, Forbrugerrådet Tænk, Forsikring & Pension, Ingeniørforeningen IDA, IT-Branchen og Kommunernes Landsforening.

Generelle bemærkninger

Dansk Industri (DI) ser Kommissionens forslag som en mulighed for, at medlemslandene skal være de bedste i verden til at bruge data og kunstig intelligens på en ansvarlig måde. Der er behov for at regulere området, hvilket virksomhederne også har efterspurgt, men det skal ske med den rette balance. På den ene side skal anvendelsen af kunstig intelligens føre til beslutninger, resultater og anbefalinger, som man kan stole på. På den anden side skal man huske, at anvendelsen af kunstig intelligens kan være en afgørende faktor i løsningen af samfundsudfordringer som den grønne omstilling og skabe ny vækst, og at man ikke må stille urealistiske krav og administrative byrder, der hæmmer innovationen og rammer bredere end tiltænkt.

Dansk Standard fremhæver, at den kommende lovgivning kan få global effekt. Høje standarder kan være en effektiv måde at opnå indflydelse globalt og kan fremme den europæiske konkurrenceevne. Virksomheder, som vil sælge deres produkter på det attraktive europæiske marked, må udvikle produkter som overholder europæisk lovgivning. De høje europæiske standarder og produktkrav kan dermed migrere til andre dele af verden.

Finans Danmark hilser Kommissionens udspil velkomment. Finans Danmark ser store muligheder i brugen af kunstig intelligens, da det giver mulighed for, at Europa kan øge velstanden for borgerne og sætte skub i væksten for virksomhederne. Det er vigtigt, at der etableres en sammenhængende og robust regulering af kunstig intelligens. Det vil på den ene side tilvejebringe gode rammer for at udvikle og udbrede kunstig intelligens, og på den anden side sikre at borgere og forbrugere trygt kan anvende de løsninger, der anvender kunstig intelligens.

Finansforbundet er positivt indstillet over for regulering på området, hvor der bør reguleres med udgangspunkt i europæiske værdier og beskyttelse af mennesker. Virksomheder må redegøre for beslutninger som træffes algoritmisk og stå til ansvar

for fejlagtige beslutninger. Teknologierne må og skal anvendes konstruktivt og ikke til øget overvågning. Derfor skal regler og kodekser tilsige, hvad kunstig intelligens må bruges til, og navnlig hvad den ikke må bruges til. Transparens i anvendelsen af ethvert kunstig intelligens-værktøj er ligeledes af stor vigtighed.

Finansforbundet mener, at virksomheder bør følge et forklaringsprincip og redegøre for de beslutninger, der træffes af algoritmer. Ansvaret ligger entydigt hos ledelsen, hvis der træffes fejlagtige beslutninger ud fra algoritmens beregninger. Virksomheden bør opstille klare retningslinjer og grænser for værktøjerne, ligesom virksomheder skal udvikle, implementere og følge et handlingsorienteret og praksisnært dataetisk kodeks.

Forbrugerrådet Tænk støtter Kommissionens forslag, idet det er nødvendigt med regler, der sikrer en dataetisk tilgang til udvikling og brug af kunstig intelligens i hele EU. Kunstig intelligens indgår allerede i kommercielle produkter og tjenester målrettet forbrugere, ligesom kunstig intelligens er taget i anvendelse i den offentlige sektor. Udviklingen forventes at gå stærkt og derfor haster det med at få et regelsæt på plads, så en dataetisk tilgang til at udvikle og anvende teknologien harmoniseres på tværs af EU.

Ingeniørforeningen IDA (IDA) er positive over for EU's tilgang til regulering af kunstig intelligens, når formålet blandt andet er at skabe en europæisk vej – et alternativ til den amerikanske "data for profit" og den kinesiske "data for control". Kunstig intelligens er en ny og relativ umoden teknologi, der udvikler sig hurtigt. Der er flere steder i verden sat store summer af til forskning og udvikling med forskellige formål, der ikke nødvendigvis er i overensstemmelse med danske eller europæiske værdier. Det er derfor vigtigt, at myndighederne er med til at sætte demokratisk fastsatte rammer for, hvad man vil med denne teknologi, hvad den skal bruges til, og hvad man ikke ønsker, at den skal bruges til.

IDA fremhæver, at kunstig intelligens og den enkelte borgers retssikkerhed skal gå hånd i hånd. Datakvaliteten skal ligeledes være i orden. De fejl, der lægges ind i kunstig intelligens, går igen i outputtet og i langt større skala, end man er vant til. Derudover finder kunstig intelligens mønstre i eksisterende data og gentager disse. Det vil sige, at hvis ikke man er opmærksom, kommer man til at forstærke de uhenigtsmæssigheder og problemer, som man allerede har i dag. IDA mener, at formålet med en regulering må være at understøtte tillid til brug af data, så flere data kan komme ud at arbejde.

IT-Branchen mener, at det er positivt, at EU går forrest og skaber en ramme for regulering af kunstig intelligens som modspil til tilgangen fra USA og Kina. Helt overordnet bliver det afgørende, at reguleringen ikke afskrækker brugen af kunstig intelligens. For kunstig intelligens rummer store muligheder for at gøre samfundet endnu

bedre. Danske virksomheder efterspørger klare og ensartede regler inden for kunstig intelligens, som gælder på tværs af landegrænser og som skaber lige konkurrencevilkår.

IT-Branchen ser, at det bliver helt centralt, hvordan resten af verden tager imod reguleringen, så virksomhederne i EU ikke skal leve op til forskellige regler i forskellige verdensdele. Det vil ikke kun svække virksomheders konkurrenceevne, men det vil være en stopklods for innovation og udvikling til det globale marked. I værste fald risikerer EU at blive valgt fra som et attraktivt sted for nye startups. En forsigtig og præventiv tilgang til regulering kan have en stor effekt på innovationshøjden i EU. Helt generelt mener IT-Branchen, at regulering som udgangspunkt bør være teknologineutral, og at etisk problematiske anvendelser af datadrevne løsninger ikke kan afgrænses til kunstig intelligens.

Kommunernes Landsforening (KL) mener, at det er relevant med en EU-indsats til regulering af anvendelse af kunstig intelligens, og at den skal sikre borgernes rettigheder og tillid til den offentlige sektor. Reguleringen skal tage højde for medlemslandenes forskelligheder samt det forhold, at diskussionerne om dataetik og kunstig intelligens er forskellige steder på tværs af EU. KL mener, at der i den offentlige sektor er behov for klare juridiske rammer og brugbare redskaber samt hjælp til at forstå og fortolke, hvordan man må arbejde med kunstig intelligens. Det er afgørende, at gennemsigtighed sikrer, at borgere kan have tillid til og kan gennemskue, at myndigheder anvender kunstig intelligens ansvarligt.

KL finder, at kunstig intelligens skal anvendes, hvor det kan effektivisere og forbedre den kommunale administration og sagsbehandling, men finder samtidig også, at det er afgørende, at beslutninger, der regulerer væsentlige forhold for borgere, ikke alene kan træffes på baggrund af behandlinger foretaget med kunstig intelligens. KL fremhæver ligeledes arbejdet med signaturprojekter vedrørende anvendelse af kunstig intelligens på en række kommunale fagområder. En kommende forordning og en efterfølgende dansk implementering bør blandt andet tage afsæt i de konkrete kommunale erfaringer og behov fra signaturprojekterne.

Specifikke bemærkninger

Forslagets anvendelsesområde og definitioner

Dansk Erhverv (DE) bemærker, at en stor del af de problemer, som forordningen er sat i verden for at løse, allerede er eller burde være dækket under anden regulering. Bedre håndhævelse af de eksisterende regler er en genvej til at mitigere nogle af de risici, der søges at adressere. Heri ligger også, at der er nogle handlinger, hvor lovligheden ikke bør afgøres af, om det er en maskine, der udfører dem, eller et menneske.

DE mener, at forslaget bruger en uklar og uhensigtsmæssig definition på kunstig intelligens, og der bør skelnes yderligere mellem, hvordan kunstig intelligens anvendes. Bilag 1 inkluderer ganske almindelige statistiske værktøjer og metoder til sandsynlighedsberegning. Med så bred en definition er der et stort antal databehandlingsværktøjer, der risikerer at falde ind under lovgivningen, som ret beset intet har at gøre med kunstig intelligens. Samtidig nævnes "AI systems that continue to 'learn' after being placed in the market" som en særskilt kategori. Det understreger behovet for en klarere forståelse af, hvad kunstig intelligens dækker over, da netop evnen til at imitere menneskelig læring og optimering i forhold til opgaveløsning er en del appellen ved at bruge kunstig intelligens.

DE bemærker, at der i forslaget skelnes til formålet og konteksten for anvendelse af kunstig intelligens, men at der med fordel også bør skelnes mellem algoritmer, der er designet til at kunne træffe beslutninger, samt de mange andre måder som kunstig intelligens anvendes på.

DE støtter desuden, at kunstig intelligens-systemer, der allerede er bragt til markedet forud for forordningens ikrafttræden, ikke omfattes, såfremt der ikke sker væsentlige ændringer i systemernes design eller formål.

DI bakker op om en risikobaseret tilgang til regulering af kunstig intelligens. DI fremhæver, at med forslagets definition af kunstig intelligens, der inkluderer brug af statistiske metoder, samt med definitionen af højrisikoanvendelse i produkter vil forordningen komme til at ramme mange allerede etablerede digitale løsninger, hvor krav om involvering af tredje-partskontrol vil være urimelig dyr og unødvendig, når det gælder produkter. DI bemærker i den forbindelse, at de eksisterende krav allerede er omkostningskrævende, og de ekstra krav risikerer derved at bremse innovationslysten. En løsning kunne være at indskrænke definitionen ved at udelade de statistiske metoder. Alternativt kan det undtages i maskinproduktforordningen og tilsvarende reguleringer.

Finans Danmark anbefaler en risikobaseret tilgang med flere risikoniveauer. En risikobaseret tilgang med kun to niveauer vil sandsynligvis reducere anvendelsen af kunstig intelligens. Finans Danmark ser, at der med fordel kan søges inspiration i, hvorledes den finansielle regulering fungerer i forhold til fintech, hvor man arbejder med en regulatorisk perimetre. Sådant en tilgang vil både sikre forbrugerbeskyttelsen samt understøtte innovation og udvikling.

Finans Danmark finder, at forslaget ikke sondrer tydeligt mellem kunstig intelligens, der anvendes til at støtte menneskelige beslutninger, og den kunstige intelligens, der fungerer autonomt. En risikobaseret tilgang bør afstedkomme lettere regulatoriske krav til kunstige intelligens, der kun bruges til at hjælpe mennesker med at træffe beslutninger, hvorimod autonome kunstige intelligenser skal reguleres mere indgående. Samtidig er det vigtigt at sikre lige vilkår for alle brancher og geografier.

Finansforbundet mener, at den valgte tilgang med horisontal lovgivning og proportional, risikobaseret tilgang til brugen af kunstig intelligens, herunder med angivelse af ikke tilladt kunstig intelligens-benyttelse, som går imod EU's værdier, virker fornuftig.

Forsikring & Pension mener, at det er positivt, at Kommissionen lægger op til, at reguleringen bliver risikobaseret og proportional, så der alene fokuseres på højrisiko og forbudte applikationer, og at almindelige robot-automatiseringsprocesser ikke rammes af unødvendige skrappe krav. Definitionen af kunstig intelligens og anvendelsesområdet for reguleringen ser ud til at blive indskrænket. Det er positivt, fordi en bred definition af begrebet kunstig intelligens vil ramme en lang række almindelige automatiseringsprocesser, der ikke udgør nogen risiko for forbrugerne. Forsikring & Pension fremhæver, at bilag 1 referer til en række teknikker, der karakteriseres som kunstig intelligens. Der kan dog stadig være juridisk uklarhed om, hvorvidt et system er omfattet eller ej, hvilket bør klarlægges.

KL mener, at en risikobaseret tilgang i sig selv er fornuftig, men at der er behov for en udfoldning og dialog om, hvilke kriterier der skal lægges til grund for en bestemt risikovurdering, og at der skal være mulighed for at kategorierne kan nuanceres af de enkelte lande. Der vil i konkrete tilfælde være stor forskel på, hvilke formål som løsningen skal bidrage til, og der er derfor behov for en nuanceret tilgang, der indeholder en relativt fintmasket risikovurdering til det enkelte projekt. Placeringen i risikogruppen og dertilhørende forpligtelser skal tage højde for en given løsnings kombination af formål, teknologi og output. KL mener, at det på nuværende tidspunkt er vanskeligt at vurdere konsekvenserne af forordningen, og at der er derfor behov for dybere præciseringen af konkrete reguleringstiltag.

Forbudt praksis med hensyn til kunstig intelligens

DE mener, at nogle af de problemer, som forslaget skal løse, allerede er klart ulovlige. Som eksempel på kunstig intelligens, der udnytter udsatte grupper, har Kommissionen præsenteret, at dette kan være en dukke, der med en integreret stemme-assistent, opfordrer børn til at udføre farlige handlinger. Uanset om denne stemme-assistent har en kunstig intelligens-komponent eller blot er en optagelse, der afspilles ved faste intervaller, har DE en klar formodning om, at dette allerede er dækket af eksisterende lovgivning – og at det ellers under alle omstændigheder burde være det. Det er med til at understrege, at Kommissionen enten er i færd med at regulere områder, som allerede er dækket under anden lovgivning, eller at Kommissionen er uklar på, hvad formålet med forordningen er. Derfor mener DE, at der med fordel kan arbejdes på at skabe større klarhed om forordningens intention og formål.

DE er til dels enige i, at der kan være brug af kunstig intelligens, som strider mod vores europæiske værdier og rettigheder, men i artikel 5 forbydes anvendelse af kunstig intelligens i for brede træk, således at det kan forhindre, at teknologiens potentiale bruges til gode formål.

Forbrugerrådet Tænk mener, at selvom kunstig intelligens kan skabe en positiv forandring i samfundet, kan teknologien også gøre skade på det enkelte individ. Det sker, hvis de algoritmer, der i fremtiden kommer til at træffe beslutninger og afgørelser, diskriminerer og dermed ikke udvikles på betryggende vis, eller hvis den data, der anvendes til analyserne, ikke er forsvarligt sikret. Forbrugerrådet Tænk støtter derfor, at forslaget lægger op til at forbyde visse former for brug af kunstig intelligens, ligesom forslaget henviser til, at charteret for menneskerettigheder og databeskyttelseslovgivningen/GDPR skal overholdes.

Højrisiko kunstig intelligens-systemer

DE bemærker, at en række produkter, hvor højrisiko kunstig intelligens indgår som komponent, blandt andet køretøjer, kun er omfattet af forordningens artikel 84 vedrørende evaluering og gennemgang. Dette bør udvides til at gælde alle eksisterende produktdirektiver mv., da den nuværende opdeling, hvor nogle produktkategorier både reguleres af sektorspecifik regulering og denne forordning, giver anledning til regulatorisk overlap, uigennemsigthed og usikkerhed for virksomhederne.

DE bemærker, at datasæt til træning, validering og test af kunstig intelligens-systemer pålægges krav om at være fri for fejl. **DE** støtter intentionen om høj datakvalitet, som er fri for bias og er repræsentativ, men med de meget store datasæt, der kræves for at kunne træne algoritmer, vil det være tidskrævende og ressourcetungt at skulle sikre, at der ikke er en eneste fejl i datasættet. Dette vil medføre betydelige administrative byrder for virksomheder og kan reducere innovation og afprøvning af nye løsninger.

DE fremhæver, at der stilles krav om, at teknisk dokumentation bør være opdateret. Her vil det være hensigtsmæssigt at have klare rammer for, hvor ofte materialet skal opdateres for at leve op til dette krav. Derudover vil det være hensigtsmæssigt med flere templates og/eller eksempler. Det gælder både systemer til kvalitetstjek, men kan også udvides til at omfatte eksempelvis teknisk dokumentation mv.

DE fremhæver, at det vil være vanskeligt for udviklere, leverandører og forhandlere at sikre fuld forståelse for kapacitet og begrænsninger ved et givent kunstig intelligens-system hos den person hos brugeren, der har ansvar for menneskeligt tilsyn. En del af dette ansvar bør pålægges brugerne, ligesom det understreger behovet for investeringer i uddannelse, kompetence- og vidensløft i befolkningen, efterhånden som flere medarbejdsgrupper skal bruge forskellige former for kunstig intelligens.

DE anser det for fornuftigt, at der stilles krav til modstandsdygtigheden i højrisiko kunstig intelligens-systemer, men der vil altid være en mulighed for, at der opstår fejl eller lignende, når systemet interagerer med mennesker. Det er ikke muligt at lave systemer, som er fuldstændigt sikrede mod fejl 40-hændelser, og derfor er investeringer i uddannelse vigtig for at reducere denne type risiko.

DE mener desuden, at der er uklarhed, i forhold til hvornår et højrisiko kunstig intelligens-system skal revurderes.

DI mener, at der er behov for afklaring af definitionen af højrisikoanvendelse i produkter. Det er uklart, om det alene er kunstig intelligens designet til at indgå i sikkerhedskomponenter, der er omfattet, eller om det også gælder andre anvendelser, der kræver tredjepartskontrol. Ifølge NLF skal lovgiver vælge de moduler til overensstemmelsesvurdering, som er relevante i forhold til størrelsen af risikoen. Derfor synes det logisk at kræve tredjepartskontrol ved højrisikoanvendelse. DI finder dog, at forslaget definerer risiko omvendt, hvor en anvendelse af kunstig intelligens bliver betragtet som højrisiko, hvis sektorlovgivningen stiller krav om tredjepartskontrol. Det kan gælde produktkategorier, men det kan også opstå ved manglende harmoniserede standarder. De nuværende problemer med at harmonisere europæiske standarder kan få afgørende indflydelse på, hvilke anvendelser af kunstig intelligens der karakteriseres som højrisikoanvendelse. Løses problemet ikke, vil det medføre unødigt store omkostninger.

DI fremhæver, at forslagets massive bød størrelser stiller ekstra høje krav til, at det skal være tale om tydelige kriterier, klarhed over hvorvidt virksomhederne indfrier kravene, og at reguleringen ikke rammer bredere end tiltænkt. I forhold til selve kravene ved højrisikoanvendelse af kunstig intelligens bør der være mere fokus på den ønskede effekt end at stille specifikke krav til at opnå den ønskede effekt. DI finder det afgørende for reguleringens succes og europæiske virksomhedernes konkurrenceevne, at der arbejdes videre med forslaget på disse områder for at skabe mere klarhed. Det er vigtigt, at reguleringen ikke rammer skævt, for bredt eller bliver uhåndterbar for virksomhederne, når den rammer virkeligheden.

Finans Danmark mener, at der kan forventes et løbende behov for at revurdere, hvilken kunstig intelligens der er højrisiko, da teknologien er under udvikling. Hvis ikke der etableres løbende justeringer, vil regulering sandsynligvis over tid komme til at ramme skævt i forhold til formålet om beskyttelse og innovation.

Forbrugerrådet Tænk mener, at definitionen af højrisiko kunstig intelligens ikke må være for snæver. Hvis begrebet fortolkes snævert, vil en masse kunstig intelligensløsninger, som forbrugerne omgiver sig med hver eneste dag, falde uden for reglerne, og forbrugerbeskyttelsen vil alene skulle sikres gennem frivillige retningslinjer. Forbrugerrådet Tænk mener, at højrisiko kunstig intelligens også bør omfatte andre mulige skader eller ulemper hos forbrugeren såsom økonomisk tab eller økonomisk diskrimination samt købs- og fastholdelsesmanipulation. Forordningens krav om fysisk og psykisk skadevirkning bør derfor udvides.

Forsikring & Pension finder det positivt, at Kommissionen er gået bort fra at definere særlige sektorer som højrisikosektorer med høj regulering af al anvendelse af kunstig intelligens inden for den pågældende sektor til følge. Det giver bedre mening

at fokusere på en risikobaseret tilgang til den konkrete anvendelse af kunstig intelligens og alene fokusere på at sætte rammer omkring højrisikoanvendelse for at sikre borgernes rettigheder, hvor der er en reel risiko. Forsikring & Pension opfordrer til, at man fra dansk side bakker op om dette fremadrettet.

IT-Branchen byder opdelingen i risikokategorier velkommen, da det er med til at skabe klarhed. Samtidig bliver det afgørende, at listen over høj-risiko kunstig intelligens med tiden ikke vokser sig lang og uoverskuelig. Man skal være helt skarpe på, at det kun er løsninger, hvor det er betydelig risiko for skade, ender med at falde i kategorien højrisiko kunstig intelligens. IT-Branchen mener, at der skal foreligge et klart mandat og kriterier, før listen kan udvides med nye områder - og først efter dialog med eksperter og virksomheder med branchekendskab.

Overensstemmelsesvurdering af højrisiko kunstig intelligens, herunder udarbejdelse af standarder og fælles specifikationer

DE bemærker, at der vil være behov for fælles standarder og specifikationer, der i dag ikke eksisterer, for at udføre overensstemmelsesvurderinger. Forslaget giver Kommissionen opgaven med at implementere disse. DE mener, det vil være bedre, hvis denne opgave blev løst i de regulatoriske sandkasser, da det vil være en ny tilgang til regulering af teknologi. Det vil samtidig give en mere permanent og veldefineret rolle til sandkasserne.

DI ser, at når det gælder de standarder, der skal gøre det muligt at opnå formodning om overensstemmelse med forslagets krav, vil Kommissionen udvikle mandater til brug for det europæiske standardiseringssystem. Samtidig vil forordningen finde anvendelse 30 måneder efter, at den er trådt i kraft. DI sætter spørgsmålstegn ved, om det er realistisk, at de nødvendige standarder er tilgængelige på det tidspunkt, samt om disse standarder også skal harmoniseres under sektorreguleringen eller alene under forordning om kunstig intelligens. Forslaget lægger op til, at overensstemmelsen med kravene skal foretages i forbindelse med udarbejdelse af overensstemmelsesvurderingen i sektorlovgivningen. Der er derfor behov for en nærmere analyse af, hvordan samspillet mellem denne forordning og den sektorspecifikke lovgivning skal fungere i praksis.

DI og Dansk Standard fremhæver, at der i forslaget lægges op til, at Kommissionen selv kan udvikle tekniske specifikationer, hvis standarder til brug for publicering ikke udvikles tilstrækkeligt hurtigt. Reelt betyder det, at Kommissionen får beføjelser til at udvikle detailregulering, som det ellers med NLF er formålet at undgå. Beføjelsen bør skrives ud af forslaget. Alternativt bør der stilles samme krav til udvikling af de tekniske specifikationer som i standardiseringsforordningen.

Dansk Standard finder det positivt, at Kommissionen lægger op til, at højrisiko kunstig intelligens håndteres med NLF-tilgangen og brug af CE-mærkning med henholdsvis egne erklæringer og tredjepartserklæringer. Denne tilgang bør fastholdes.

Dansk Standard finder det positivt, at harmoniserede standarder er tiltænkt en vigtig rolle i forhold til at hjælpe virksomhederne med at overholde den nye lovgivning. Samtidig er det vigtigt, at myndigheder, som senere skal varetage markedsovervågning på området, har forståelse for det tekniske indhold i standarderne. Ligeledes kan det være en fordel, at de bemyndigede organer, som skal udføre tredjepartsvurderinger, får grundigt kendskab til de standarder, som de skal anvende.

IT-Branchen mener, at det kommer til at kræve betydelige administrative omkostninger for virksomhederne at skulle dokumentere og teste, at de lever op til reglerne inden for højrisikoområderne. Det bliver derfor afgørende, at danske og europæiske virksomheder kan forstå og agere ud fra lovgivningen, og at virksomhederne i videst muligt omfang ikke skal indsende samme dokumentation til flere instanser. Det kræver, at EU får skabt en fleksibel lovgivningsramme uden unødigt bureaukrati. Der kan med fordel fra national side oprettes støttefunktioner til at guide særligt de små og mellemstore virksomheder (SMV'erne).

KL finder det væsentligt, at ny regulering ikke påfører myndigheder bureaukrati i forhold til at implementere de kommende regler. Særligt kan der være opmærksomhed på at holde eventuelle dokumentationskrav på et minimum. Derudover fremhæver KL, at det bør anerkendes, at reguleringen introduceres på et område, hvor der allerede sker anvendelse af teknologien. Myndighederne, herunder kommunerne, bør således sikres en tilstrækkelig frist og fleksibilitet til at forholde sig til reguleringen, så man ikke sanktioneres for positive frontrunner indsatser. Samtidig er det centralt, at kommunernes erfaringer med konkrete løsninger indarbejdes i standardiseringsarbejdet, således at de danske myndigheders erfaringer og den danske forvaltnings-tradition bliver repræsenteret i arbejdet.

Eksisterende lovgivning og NLF

DI støtter, at kravene vedrørende højrisikoanvendelsen i produkter bygger på principperne bag NLF. Visse steder bryder forslaget med NLF såsom Kommissionens mulighed for at udarbejde tekniske specifikationer samt kravet om, at udbyder skal monitorere regelefterlevelse af systemet gennem hele dets livscyklus. Sidstnævnte åbner desuden en række spørgsmål om deling af data, der kan påvirke fortrolighed og intellektuelle ejendomsrettigheder. DI opfordrer til, at man fra dansk side anmoder Kommissionen om at redegøre for uoverensstemmelser med NLF-grundlaget. DI mener, at man kun bør ændre på de grundlæggende principper bag NLF, hvis det er absolut nødvendigt, og DI savner argumenter, der begrundet denne gennemgribende ændring. Desuden vil Kommissionen som led i evaluering af NLF undersøge, hvordan brug af nye teknologier påvirker NLF, hvorfor introduktion af ændringer i dette forslag forekommer præmaturlig.

DI fremhæver, at mange EU-initiativer påvirker produkter. Hvis regelefterlevelse skal sikres på sigt, er det vigtigt at forholde sig til, hvordan de forskellige lovgivninger spiller sammen, så resultatet bliver en lovgivningsmæssig ramme, der fungerer for virksomhederne.

Dansk Standard fremhæver, at Kommissionens tilgang, der bygger på NLF og udarbejdelsen af standarder, er en væsentlig lettere metode for virksomhederne at efterleve samt vil være med til at skabe en agil regulering, da der løbende kan justeres via tekniske standarder. Det kan i den forbindelse være vigtigt at fastholde krav om rimelige overgangsordninger, således at virksomheder kan nå at omstille sig til nye krav.

Dansk Standard ser desuden positivt på, at for kunstig intelligens-komponenter, der allerede er en del af regulerede produkter med tredje-partsvurdering, bygges der videre på NLF-modellen med CE-mærkning. Der vil dog være udgifter forbundet med udvidelsen af tredje-partsvurderingerne. Samtidig bør det overvejes, hvad samspillet mellem lovgivninger kommer til at indebære, også i relation harmoniserede standarder.

Krav om forbrugerrettigheder

Forbrugerrådet Tænk savner, at der i regelsættet indgår forbrugerrettigheder, som forbrugerne kan gøre brug af, når de agerer med virksomheder og myndigheder, der anvender kunstig intelligens. Forslaget henvender sig nuværende udformning først og fremmest til virksomhederne med rammer og krav, hvorimod forbrugerbeskyttelse som et grundelement og de rettigheder, der medfølger i den forbindelse, helt er udeladt. En forbruger bør eksempelvis kunne klage direkte til virksomheden, såfremt den er uenig i en algoritmisk afgørelse, ligesom muligheden for et menneskeligt tilsyn/revurdering bør sikres. Uanset at GDPR indeholder en bestemmelse om kunstig intelligens, bør en tilsvarende regel adresseres direkte i dette forslag.

Gennemsiqhtighedsforpligtelser for visse systemer

Forbrugerrådet Tænk mener, at der bør indgå et krav om, at kunstig intelligens-systemer rettet mod forbrugere skal deklareres.

Forsikring & Pension fremhæver, at der fastsættes krav om, at systemer, der skal interagere med mennesker, er designet på en måde, så det er tydeligt for personen, at det er et kunstig intelligens-system, der interageres med. I det omfang det måtte omfatte chatbots, henstilles det, at kravet ikke bliver unødvendigt bebyrdende.

Foranstaltninger til støtte for innovation

DE støtter ideen om regulatoriske sandkasser for at give bedre vilkår for innovation. DE mener dog, at dette bør følges af medfinansiering fra EU-budgettet og andre incitamentter, så det sikres, at der på tværs af medlemsstaterne etableres et tilstrækkeligt antal sandkasser. Derudover ser DE positivt på forslagene om at understøtte SMV'erne. Dog bør der fastsættes en grænse, så de mindste virksomheder og iværksættere fritages helt for at betale gebyrer og lignende i forbindelse med forordningens krav.

Forvaltning og gennemførelse

Dansk Standard mener, at det er vigtigt, at der indføres rimelige overgangsperioder, da der er lagt op til en ambitiøs lovgivning, der stiller store krav til virksomheder og myndigheders kompetencer og viden på området.

Finans Danmark støtter, at kommende tilsyn af den finansielle sektor vil skulle foretages af de reguleringsmyndigheder, som i dag har tilsynsforpligtelsen for de finansielle virksomheder. Hertil vil det være hensigtsmæssigt, hvis det for dette specifikke sektortilsyn blev muligt at anvende en mere risikobaseret tilgang, og at de finansielle tilsynsmyndigheder i højere grad kan fravige den firkantede højrisiko og lavrisiko tilgang.

Finansforbundet mener, at det i denne sammenhæng kan være på sin plads med en forordning, så der sikres en helt ensartet tilgang i EU til dette vigtige og komplicerede område. Det må dog sikres, at medlemsstaterne ikke hindres i at udvikle nationale tiltag for at understøtte forordningens regelsæt og intentioner. Finansforbundet fremhæver desuden, at meget kunstig intelligens-software, som anvendes af virksomheder i Danmark og andre europæiske lande, er udviklet uden for EU. Det sætter ekstra fokus på krav om overholdelse af danske og europæiske værdier i implementeringen.

Forbrugerrådet Tænk bemærker, at foruden klageadgang, er tilsyn og håndhævelse en afgørende forudsætning for reglernes effekt. Det er derfor vigtigt, at tilstrækkelige myndighedsressourcer og tidseffektiv behandling af forbrugerklager ikke mindst over for globale teknologivirksomheder sikres bedre, end tilfældet er i dag efter databeskyttelsesreglerne/GDPR.

IT-Branchen noterer, at implementeringen af forslaget er henlagt til medlemslandene. Det bliver afgørende, at der kommer ensartede nationale afgørelser i alle medlemslande, og at der ikke skabes smuthuller og gråzoner ud fra nationale hensyn. IT-Branchen stiller spørgsmål ved, om medlemslandene er gearret til denne nye opgave, og hvilke(n) instans(er) der skal varetage opgaven. Det kommer til at kræve stor ekspertise i medlemslandene at varetage denne opgave, blandt andet da anvendelsesområderne udvikler sig over tid. Dette gør den administrative opgave med den fortløbende kontrol og regulering ekstremt tung. IT-Branchen er bekymret for, om alle medlemslandene har de nødvendige kompetencer, og om den uklare nationale implementering kan skabe øget usikkerhed for virksomheder på det europæiske marked.

KL mener, at en god og effektiv implementering kræver viden og støtte. Det er vigtigt, at forordningen skaber klarhed over, hvilke regler og fortolkninger der gælder. Med erfaring fra tidligere forordninger anbefales det, at der bliver krav om støtte til myndigheder i form af hurtig hjælp til afklaring af eventuelle spørgsmål, der følger af forordningen. På samme måde er det centralt, at leverandører af løsninger forpligtes til

at sikre overholdelse af reglerne i de løsninger, som de udbyder. Dermed vil de formentlig have samme behov for grundig regelindføring og -afklaring.

KL mener, at der er brug for vejledning og konkrete værktøjer til at understøtte reguleringen, og at disse skal være på plads inden reglerne træder i kraft, så virksomheder og myndigheder kan sikre overensstemmelse med lovgivningen uden overimplementering eller unødigt bureaukratisk dokumentation. Der bør afsættes finansiering til arbejdet med disse aktiviteter.

Etablering af det europæiske udvalg for kunstig intelligens

DE mener, at relevante interessenter skal inddrages i møderne i det europæiske udvalg for kunstig intelligens.

DI mener, at udvalget ikke alene skal følge implementeringen af den nye regulering for at sikre en gnidningsfri implementering, men også tage ansvaret på sig for at sikre, at implementeringen af reguleringen understøtter EU's ambitioner om at tage ny teknologi i brug til innovation, vækst og for at skabe et bedre samfund. At skabe en god balance mellem at tage ny teknologi i brug og at beskytte samfundet mod en uhensigtsmæssig udvikling bør være en formel og prioriteret opgave for det foreslåede europæiske udvalg for kunstig intelligens.

Sanktioner

DE mener, at bødestørrelsen for brud på artikel 5 vedrørende forbudte anvendelser virker unødvendigt højt. Det lægger to procentpoint oveni rammen fra GDPR og kan være en medvirkende faktor til, at virksomheder helt fravælger at udvikle og levere kunstig intelligens til skade for europæisk vækst og innovation.

Forsikring & Pension noterer, at forslaget anvender et bødere regime, der kendes fra konkurrenceretten og GDPR. Der stilles dog spørgsmålstegn ved proportionaliteten i det foreslåede bødeniveau, der umiddelbart virker voldsomt højt.

KL mener, at det er vanskeligt at vurdere, hvilke sanktioner der vil blive gennemført, såfremt forpligtelserne ikke overholdes. Som ved GDPR er KL meget kritisk over for eventuelle økonomiske sanktioner til offentlige myndigheder.

Adfærdskodeks

DE bakker generelt op om initiativer båret af frivillighed, der kan bruges til at promovere en ansvarlig tilgang til digitalisering, herunder kunstig intelligens. Her bør Danmark søge at integrere eksisterende indsatser, eksempelvis den danske mærkningsordning D-mærket, og eventuelt bruge forordningen som en løftestang for at udbrede mærket til resten af EU.

DI fremhæver, at reguleringen ikke kommer til at finde anvendelse på en lang række anvendelser af kunstig intelligens, men derfor skal virksomheder ikke lade være med at tage ansvar. DI ser, at den danske mærkningsordning D-mærket vil være et godt

eksempel på et adfærdskodeks for kunstig intelligens, der ikke er kategoriseret som højrisiko. DI opfordrer til, at der fra dansk side arbejdes for, at D-mærket anerkendes som et adfærdskodeks for anvendelse af kunstig intelligens, der ikke reguleres som højrisiko.

Finans Danmark mener, at den skarpe binære sondring mellem høj risiko og lav risiko sammenholdt med adgangen til frivilligt at underlægge sig højrisikoregulering sandsynligvis vil risikere ikke at have den ønskede virkning. Finans Danmarks vurderer, at en mere differentieret og risiko-baseret tilgang til reguleringen i højere grad vil styrke virksomhedernes interesse for frivilligt at efterleve kravene i den nye regulering.

Finansforbundet støtter udvikling af adfærdskodekser som et vigtigt supplement til forordningens regler og intentioner. Det er samtidig vigtigt, at tilsynsmyndigheder mv. sættes i stand til at anvende disse kodekser proaktivt, uden at området udvikler sig i omfang og kompleksitet på samme måde som eksempelvis GDPR. Det er vigtigt, at tiltagene kan være effektivt retningsgivende og eksempelvis facilitere transparente rapporteringer.

Delegerede retsakter

DE bemærker, at forslaget i vid udstrækning åbner for brug af delegerede retsakter, hvilket øger usikkerheden for de virksomheder, som lovgivningen rammer. DE er generelt af den holdning, at delegerede retsakter bør anvendes mindst muligt.

DI bemærker, at forordningen lægger op til, at de nærmere krav til monitoreringen af regelefterlevelsen skal ske i form af en delegeret retsakt. DI har brug for mere tid til at tage stilling til, om dette er den mest hensigtsmæssige løsning, skulle kravet blive fastholdt.

9. Forhandlingssituationen

I Rådet har man under det slovenske formandskab færdiggjort den første artikelgen-nemgang af forslaget. De fleste lande har udtrykt en generel støtte til forslagets formål og dets tilgang, men har samtidig fremhævet, at der er elementer, der er komplekse og deraf kræver mere analyse. Det omfatter blandt andet definitionen af et kunstig intelligens-system samt kravene til højrisiko kunstig intelligens-systemer. Samtidig pågår konsolidering af holdninger stadigvæk i flere medlemslande grundet den horisontale karakter af forslaget.

Det forventes, at det slovenske formandskab vil tage bestik af udviklingen under deres formandskab og fremsætte en fremskridtsrapport til vedtagelse på telekommunikationsrådsmødet den 3. december. Indholdet af fremskridtsrapporten er endnu ikke kendt.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen mener, at digitaliseringen skal tjene samfundets interesser ved, at digitalisering bidrager til at adressere samfundets udfordringer, mens etisk, ansvarlig og sikker digitalisering går hånd i hånd med digital vækst. Regeringen arbejder for, at den digitale økonomi i Europa generelt kendetegnes ved et højt niveau af tillid og tryghed samt en stærk digital konkurrenceevne baseret på innovationsfremmende og teknologineutrale rammevilkår, uden unødige byrder og barrierer.

På den baggrund støtter regeringen ambitionen om at skabe et velfungerende indre marked for etisk, ansvarlig og sikker kunstig intelligens. Regeringen anser kunstig intelligens som en af de afgørende teknologier til at understøtte EU's konkurrenceevne, velstand, grønne omstilling samt den offentlige forvaltning. Regeringen anerkender imidlertid, at anvendelsen af kunstig intelligens i visse situationer kan indebære en række alvorlige risici, der kan underminere en etisk, ansvarlig og sikker anvendelse af kunstig intelligens. Derfor støtter regeringen, at disse alvorlige risici adresseres i en europæisk lovgivningsramme.

Regeringen finder det vigtigt, at den europæiske lovgivningsramme følger en risikobaseret, teknologineutral og proportionel tilgang, hvor graden af forpligtelser følger graden af mulig skadevirkning. På den baggrund er det nødvendigt med en klar og operationel lovgivningsramme, der sikrer borgernes tillid og øger beskyttelsen i samfundet, uden at dette unødigt hæmmer innovationsevnen eller forringer konkurrenceevnen. Det er derfor centralt at finde den rette balance, hvor alvorlige risici adresseres, samtidig med at teknologien kan udvikles og anvendes til gavn for vores samfund samt understøtte fremtidens arbejdspladser. I den henseende finder regeringen det vigtigt, at lovgivningsrammen skaber et indre marked med sammenhængende regler, hvor der tages højde for eksisterende lovgivning, og hvor der ikke skabes unødige administrative og økonomiske byrder for virksomheder og offentlige myndigheder. Fra regeringens side lægges der desuden vægt på, at forordningen ligger inden for rammerne af eksisterende kompetencefordeling, herunder for så vidt angår national sikkerhed.

Overordnet finder regeringen, at der behov for klarlægning og afgrænsning af centrale begreber i forslaget. Regeringen lægger blandt andet vægt på, at definitionen af kunstig intelligens afgrænses, da egenskaberne af kunstig intelligens som defineret på nuværende tidspunkt spænder for bredt.

I de helt særlige tilfælde, hvor anvendelsen af kunstig intelligens kan resultere i alvorlig, uoprettelig skade for individer eller samfundet eller er uforenelig med gældende lovgivning eller rettigheder, samt hvor dette ikke kan adresseres på anden vis, støtter regeringen et forbud af en sådan specifik anvendelse af kunstig intelligens.

I forlængelse heraf mener regeringen, at anvendelsen af kunstig intelligens til biometrisk fjernidentificering i visse, men strengt begrænsede situationer, kan retfærdiggøres. Det må dog hverken resultere i generel overvågning eller undergravning

af grundlæggende rettigheder såvel som eksisterende lovgivning. Regeringen lægger desuden vægt på, at forordningen er i overensstemmelse med retsforbeholdet.

Regeringen finder det hensigtsmæssigt, at der stilles skærpede krav til den anvendelse af kunstig intelligens, der kan medføre en høj risiko for individer og samfundet. Regeringen lægger imidlertid vægt på, at kategorien for højrisiko kunstig intelligens klart afgrænses til anvendelser, der reelt kan medføre betydelig og svært genoprettelig skade, og at innovation ikke hæmmes, og at nye løsninger fortsat kan udvikles på disse områder. Samtidig skal en potentiel, fremtidig udbygning af højrisikokategorien altid ske på grundlag af en konkret risikovurdering samt klare og forudsigelige kriterier.

I forlængelse heraf finder regeringen det vigtigt, at der stilles operationelle og proportionale krav til højrisiko kunstig intelligens. Regeringen finder det positivt, at der anlægges en principbaseret tilgang, der efterlader et vist manøvrerum til den specifikke tekniske løsning i forhold til efterlevelse, samt at der blandt andet gives mulighed for anvendelsen af harmoniserede standarder. Forudsætningen for den principbaserede tilgang er dog udarbejdelsen af vejledning i forhold til efterlevelsen og håndhævelsen af kravene samt udarbejdelsen af standarder, inden forordningen finder anvendelse. Desuden vil regeringen arbejde for, at højrisiko kravene tager højde for princippet om automatisk sagsbehandling i aftalen om digitaliseringsklar lovgivning, samt at automatiserede systemer kan tildeles en digital identitet for at styrke datasikkerhed og transparens.

Regeringen støtter forudgående overensstemmelsesvurderinger til at sikre efterlevelse af højrisiko kravene. I den forbindelse ser regeringen positivt på Kommissionens forslag, der blandt andet tager højde for eksisterende lovgivning og kombinerer forskellige procedurer, herunder både intern og tredjepartskontrol. Regeringen finder det imidlertid vigtigt, at efterlevelseshyrderne, herunder de administrative byrder, begrænses mest muligt. Samtidig er det vigtigt, at der sikres effektive efterlevelseshyrder, herunder tilstrækkelig kapacitet samt kompetencer til at certificere den omfattede kunstig intelligens effektivt.

Regeringen støtter enkle gennemsigtighedsforpligtelser for visse anvendelser af kunstig intelligens. Målet om gennemsigtighed skal dog give merværdi, og regeringen finder det vigtigt, at de omfattede anvendelser af kunstig intelligens klarlægges, og at gennemsigtighedsforpligtelserne er proportionelle og ikke skaber modsatrettede hensyn.

Da det overordnede mål er at styrke etisk, ansvarlig og sikker kunstig intelligens, støtter regeringen udformningen af frivillige adfærdskodeks, der kan blive et konkurrenceparameter for danske og europæiske virksomheder. Regeringen finder det centralt, at der bør være forskel på højrisiko kravene og kravene i adfærdskodeks, da al

kunstig intelligens ellers de facto vil være underlagt de skærpede højrisikokrav. Frivillige adfærdskodeks kan være et indledende skridt mod en europæisk frivillig mærkningsordning for kunstig intelligens, som regeringen fortsat vil arbejde for.

Regeringen ser positivt på, at forvaltningen og håndhævelsen af forordningen bygger på eksisterende, nationale strukturer. I den henseende finder regeringen det centralt, at medlemslandene bevarer retten til at fastlægge den nationale organisering i forhold til forvaltning og håndhævelse. Regeringen finder det dog vigtigt, at forslaget ikke pålægger medlemslandene unødige statsfinansielle omkostninger, og at gevinsterne ved forslaget står mål med de administrative byrder. Samtidig bakker regeringen op om etablering af et europæisk udvalg for kunstig intelligens, der skal sikre effektiv og ensartet håndhævelse af de nye regler på tværs af grænserne.

Regeringen mener, at effektiv håndhævelse er vigtigt, hvis målet om at udvikle og anvende etisk, ansvarlig og sikker kunstig intelligens skal nås. Regeringen støtter derfor indførelsen af effektive og passende sanktioner, herunder bøder. I samme ombæring finder regeringen det vigtigt, at hensynet til medlemslandenes forskellige juridiske systemer bevares.

Som udgangspunkt er regeringen skeptisk over for Kommissionens forslag om delegerede retsakter. I den forbindelse arbejder regeringen for, at anvendelsesområdet for potentielle, følgende retsakter med betydning for lovgivningsmæssige og økonomiske konsekvenser klart afgrænses.

Regeringen støtter initiativer, der kan fremme innovationskraften inden for kunstig intelligens, herunder etableringen af reguleringsmæssige sandkasser. Disse kan blandt andet understøtte de små og mellemstore virksomheders efterlevelse af kravene og deraf bidrage til at understøtte udviklingen af kunstig intelligens. Regeringen vil arbejde for, at flest mulige sektorer omfattes af de reguleringsmæssige sandkasser.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 23. september 2021 i forbindelse med forelæggelsen af konkurrenceevnerådsmødet samt til skriftlig orientering den 7. oktober i forbindelse med den uformelle videokonference for EU's teleministre. Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat den 28. juni 2021.

Forslag om afgørelse til etablering af 2030 programmet for "Vejen mod det digitale årti"

KOM (2021) 574

1. Resumé

Europa-Kommissionen (Kommissionen) præsenterede den 15. september 2021 forslaget "Etableringen af 2030 politikprogrammet: vejen mod det digitale årti" (KOM (2021) 574). Med forslaget fremsætter Kommissionen en fælles europæisk vision for digital omstilling, herunder en række målsætninger, som Kommissionen ønsker at indfri inden 2030. Forslaget indeholder tre elementer: digitale målsætninger, forvaltningsstruktur og såkaldte flerlandeprojekter ('Multi Country Projects').

De digitale målsætninger defineres inden for fire hovedpunkter: 1) en digitalt kvalificeret befolkning og højtuddannede fagfolk på det digitale område; 2) sikre, vel fungerende og bæredygtige digitale infrastrukturer; 3) digital omstilling af erhvervs livet; og 4) digitalisering af offentlige tjenester. Målsætninger kommer direkte fra Kommissionens meddelelse "Det digitale kompas: Europas kurs i det digitale årti" (KOM (2021)118)) fra 9. marts 2021. Med forslaget etableres en ny forvaltningsstruktur for overvågning, rapportering og opfølgning på de konkrete målsætninger. Strukturen består i en årlig mekanisme for samarbejde mellem medlemslandene og EU-institutionerne, der har til formål at sikre en fælles indsats og koordinering på såvel EU som nationalt niveau. Ydermere præsenteres et nyt investeringsinstrument i form af større digitale projekter med deltagelse af flere lande (flerlandeprojekter), der skal pulje EU-og nationale midler, og en dertilhørende gennemførelsesmekanisme, et konsortium for en europæisk digital infrastruktur (EDIC).

Regeringen støtter ambitionen om at fastlægge en fælles vision og strategisk retning, der kan understøtte EU's digitale omstilling. Regeringen støtter op om fælles europæiske målsætninger, men mener at der bør tages hensyn til medlemslandenes forskelligheder, således at der er fleksibilitet i indfrielsen af målsætningerne. Regeringen vil arbejde for en ambitiøs digital dagsorden, hvor etisk, ansvarlig og sikker digitalisering går hånd i hånd med digital vækst, og hvor en klimaneutral og cirkulær økonomi understøttes. Regeringen understreger, at de konkrete målsætninger skal være resultatbaserede, fremtidssikre og vil skabe reel værdi for borgere og virksomheder.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen (Kommissionen) præsenterede den 15. september 2021 forslaget om etablering af 2030 politikprogrammet: Vejen mod det digitale årti (KOM (2021) 574). Med forslaget fremsættes en fælles europæisk vision for digital omstilling, herunder de målsætninger, som Kommissionen ønsker at indfri inden 2030. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 15. oktober 2021.

Forslaget bygger videre på Kommissionens meddelelse "Det digitale kompas: Europas kurs i det digitale årti" (KOM (2021)118)), der blev offentliggjort den 9. marts 2021. I meddelelsen præsenterede Kommissionen en plan for EU's fælles digitale omstilling, og fastsatte retningen, formålet og processen for kommende forslag vedrørende EU's fælles digitale vision, målsætninger samt forvaltning heraf i form af et digitalt kompas. Således stemmer elementerne i forslaget om "vejen til det digitale årti" overens med meddelelsens indhold.

Forslaget er desuden en opfølgning på det Europæiske Råds konklusioner fra den 25. marts 2021, hvori den digitale omstillings centrale rolle for EU's samfundsmæssige og økonomiske genopbygning, sikkerhed og konkurrenceevne fremhævedes.

Forslaget skal ses i samspil med Kommissionens digitale dagsorden, som indeholder politikforslag inden for blandt andet regulering af kunstig intelligens, data, digitale tjenester og markeder samt elektronisk identifikation. Med forslaget søger Kommissionen således at konsolidere samt sikre at målsætningerne fra meddelelsen "Europas digitale fremtid i støbeskeen" (KOM (2020)) 67) implementeres. Endvidere er forslaget i overensstemmelse med Kommissionens meddelelse "Ajourføring af industristrategien fra 2020" (KOM (2021) 350), der identificerer områder for strategisk afhængighed, og ligeledes med EU's observatorium for kritiske teknologiers målsætninger, der søger at identificere EU's eksisterende og potentielle digitale strategiske afhængigheder samt bidrage til styrkelsen af EU's digitale suverænitæt.

Forslaget skal ses i samspil med Kommissionens digitale dagsorden, som indeholder politikforslag inden for blandt andet regulering af kunstig intelligens, data, digitale tjenester og markeder samt elektronisk identifikation. Forslaget kan yderligere ses i relation til EU's genopretnings- og resiliensfacilitet, programmet for et digitalt Europa og Horisont Europa, som alle understøtter investeringer i digitale teknologier, infrastrukturer, færdigheder, tjenester og konkurrenceevne.

Slutteligt understøtter eksisterende EU-regulering målene for offentlige digitalisering. Dette gælder forordningen for elektroniske identitetsløsninger (eIDAS) (EU 910/2014) samt forordningen om en fælles digital portal (SDG) (EU 2018/1724) og senest revideringen af eIDAS-forordningen (KOM (2021) 281), som blev fremsat i juni 2021. Disse har alle til formål at sikre, at elektroniske identitetsløsninger og offentlige tjenester kan benyttes på tværs af grænserne i EU.

3. Formål og indhold

Forslaget er bredspektret og horisontalt, og centrerer sig omkring tre elementer: målsætninger for den digitale omstilling frem mod 2030, en ny forvaltningsstruktur samt flerlandeprojekter, der skal bistå målsætningernes indfrielse.

Kommissionen foreslår en konkret plan for de fælles digitale målsætninger inden for færdigheder, infrastruktur, virksomheder og offentlige tjenester. Programmet adresseres primært til medlemslandene og etablerer en samarbejdsmechanisme mellem disse

og Kommissionen. Forslaget fremsætter i øvrigt, at medlemslande har pligt til at rapportere om eksisterende og planlagte frekvenspolitikker. Kommissionen peger på, at der mangler investeringer i EU for i alt 125 mia. euro om året for at indfri målene. Forslaget følges af to supplerende dokumenter i form af et bilag og et arbejdsdokument, der redegør for dets bagvedliggende rationale.

Retsgrundlag

Den valgte retsakt er en afgørelse. Den foreslåede forvaltningsstruktur i form af en overvågnings- og samarbejdsmechanisme mellem medlemslande og Kommissionen bliver derfor juridisk bindende, mens opfyldelsen af målene skal finde sted på nationalt plan. Det skal bemærkes, at retsgrundlaget for forslaget som afgørelse giver Europa-Parlamentet og Rådet beføjelse til, at træffe afgørelse om særlige foranstaltninger til støtte for EU-industriens konkurrenceevne. Kommissionen vurderer dette hensigtsmæssigt, da afgørelsen skal støtte og styrke den digitale omstilling af EU's industri, innovative virksomheder og SMV'er samt fremskynde investeringer i forskning og udvikling og styrke EU's digitale suverænitæt.

Kapitel 1 - Forslagets formål (artikel 2)

Forslaget har til overordnet formål at sikre, at EU-institutionerne og medlemslandene sammen arbejder for at fremme et sikkert, åbent og menneske-centreret digitalt miljø, styrke medlemsstaternes kollektive modstandsdygtighed samt etablere sikker og tilgængelig digital infrastruktur, der støtter udrulning og brug af digitale kapaciteter. Endvidere søger forslaget at sikre, at alle, herunder udsatte grupper, har adgang til det demokratiske liv og offentlige tjenester. Endelig skal forslaget bidrage til bæredygtig og energi- og ressourceeffektive digitale infrastrukturer, samt at alle eksisterende politikker, der kan bidrage til målsætningernes indfrielse, inddrages på koordineret og sammenhængende vis.

Kapitel 2 - Digitale målsætninger (artikel 4)

Kommissionen foreslår 11 fælleseuropæiske målsætninger inden for fire hovedpunkter, der skal nås inden udgangen af 2030. Målsætningerne vil dog tage udgangspunkt i, hvor medlemslandene er i dag, og ikke alle mål skal være ens på nationalt niveau:

1. *En befolkning med gode digitale færdigheder og højtuddannede fagfolk på det digitale område*

Kommissionen fremhæver, at digitale færdigheder og kompetencer er nøglen til at styrke EU's fælles samfundsmæssige robusthed, og foreslår at:

- mindst 80 pct. af befolkningen i alderen 17-74 skal som minimum have grundlæggende digitale færdigheder;
- der inden 2030 skal være 20 millioner beskæftigede specialister indenfor informations- og kommunikationsteknologi (IKT) med ligelig fordeling mellem kvinder og mænd.

2. *Sikre, velfungerende og bæredygtige digitale infrastrukturer*

Kommissionen foreslår, at:

- alle europæiske husstande skal være forbundet til et gigabitnet, og alle befolkede områder har 5G-dækning
- produktion af avancerede og bæredygtige halvledere i Unionen udgør mindst 20 pct. af den globale produktion i værdi;
- der anvendes 10.000 meget sikre, klimaneutrale "edge-knudepunkter" der sikrer adgang til datatjenester med lav latenstid uanset hvor virksomhederne befinder sig;
- EU inden 2025 har sin første kvantecomputer, hvilket baner vejen for, at EU kan være på forkant med kvantekapaciteten inden 2030.

3. *Digital omstilling af erhvervslivet*

Kommissionen foreslår, at:

- mindst 75 pct. af europæiske virksomheder har indført cloudtjenester, big data og kunstig intelligens;
- mere end 90 pct. af SMV'er når som minimum et grundlæggende niveau af digital intensitet;
- EU udvider sin pipeline af innovative vækstvirksomheder og forbedrer deres adgang til finansiering, hvilket vil resultere i en fordobling af antallet af såkaldte 'enhjørningevirksomheder'.

4. *Digitalisering af offentlige tjenester*

Kommissionens foreslår, at:

- alle centrale offentlige tjenester skal være tilgængelige online for Unionens borgere og virksomheder;
- alle Unionens borgere har adgang til elektroniske patientjournaler (e-journaler);
- mindst 80 pct. af Unionens borgere bruger en digital ID-løsning (identifikationsløsning).

Kommissionen skal inden udgangen af 2026 revidere, hvorvidt de ovenstående digitale målsætninger fortsat lever op til ambitionerne for digital omstilling, og om nødvendigt opdatere disse eller introducere nye målsætninger. Evalueringens fundresultater og et eventuelt lovforslag om tilpasning af målsætningerne skal efterfølgende viderebringes til Europa-Parlamentet og Rådet.

Kapitel 3 – Forvaltning: Overvågnings-og samarbejdsmekanismen (artikel 5-9)

Forslaget udstikker en ny forvaltningsstruktur i form af en årlig samarbejdsmekanisme for overvågning, rapportering og opfølgning på medlemslandenes digitale fremskridt.

Overvågning af processen (artikel 5)

Med forslaget tildeles Kommissionen ansvar for overvågning af EU's fremskridt mod indfrielsen af målsætningerne. Den foreslåede overvågningsmekanisme baseres på det

eksisterende indeks for den digitale økonomi og det digitale samfundsindex (DESI)⁵, som gør det muligt for Kommissionen at måle medlemslandenes fremskridt i forhold til de enkelte 2030-mål, herunder de centrale resultatindikatorer (KPI'er). Kommissionen får beføjelse til gennem en gennemførelsesretsakt at fastlægge, hvilke KPI'er, der er nødvendige for overvågning af de enkelte digitale målsætninger. De eksisterende KPI'er fremgår af arbejdsdokumentet, og dækker flere af de konkrete målsætninger.

Medlemslandene har pligt til at give Kommissionen adgang til relevante statistikker og data til brug for overvågning, herunder information vedrørende frekvenstilgængelighed. Såfremt relevante data fra medlemslandene ikke er tilgængelige, giver overvågnings- og samarbejdsmekanismen Kommissionen beføjelse til at indsamle data på anden vis.

Den nye forvaltningsstruktur indebærer at Kommissionen, i samarbejde med medlemslandene fastlægger en plan for indfrielsen af de digitale målsætninger. Den danner grundlag for den efterfølgende overvågning samt for nationale strategiske køreplaner for det digitale årti, jf. nedenfor.

Rapport om status over det digitale årti (artikel 6)

Som led i overvågnings- og rapporteringsarbejdet forpligtes Kommissionen til at fremlægge en årlig rapport om status over det digitale årti for Europa-Parlamentet og Rådet. Rapporten skal give status på EU's digitale omstilling samt indeholde en evaluering af fremskridt for indfrielse af 2030-målsætningerne. Rapportens indhold skal baseres på en analyse af medlemslandenes placering i DESI i forhold til EU-gennemsnittet, herunder de centrale KPI'er, samt på medlemslandenes respektive strategiske køreplaner.

På baggrund af rapporten kan Kommissionen anbefale politikker, foranstaltninger eller tiltag, som medlemslande skal træffe på, områder hvor resultaterne er utilstrækkelige til at opfylde 2030-målsætningerne. De anbefalede tiltag kan vedrøre

- medlemslandenes ambitionsniveau i forhold til indfrielsen af målsætningerne,
- eksisterende og planlagte politikker, foranstaltninger og tiltag på nationalt plan,
- eventuelle yderligere tiltag der vurderes nødvendige i tilpasningen af nationale strategiske køreplaner
- samspil og sammenhæng mellem eksisterende og planlagte tiltag

Den årlige statusrapport bør indgå i det europæiske semester herunder aspekter fra arbejdet med de nationale genopretningsplaner under genopretnings- og resiliensfaciliteten.

⁵ Indekset over den digitale økonomi og det digitale samfund er en årlig analyse foretaget af Kommissionen der måler medlemslandenes digitale indsats. Danmark har siden indekset første rapport fra 2015 ligget blandt de 4 mest digitaliserede EU-lande.

Nationale strategiske køreplaner for det digitale årti (artikel 7)

Inden for seks måneder efter afgørelsen træder i kraft skal medlemslandene udarbejde og indsende såkaldte nationale strategiske køreplaner for det digitale årti. Disse skal løbe til 2030 og forventes at spille en vigtig rolle i koordineringen af medlemslandene digitale politikker. Køreplanerne skal indeholde følgende elementer:

- en redegørelse for medlemslandenes gennemførte, vedtagne og planlagte politikker, foranstaltninger og aktioner der bidrager til indfrielsen af 2030 målsætningerne
- nationale planlagte forløb, der bidrager til relevante digitale mål, og som kan måles på nationalt niveau;
- den forventede effekt af medlemslandenes konkrete politiske tiltag og initiativer på for indfrielsen af de enkelte målsætninger; og
- en tidslinje over forventet tidspunkt for implementering af ovenstående politikker, foranstaltninger og aktioner samt for hvornår disse forventes at have konkret indvirkning på indfrielsen af de enkelte digitale målsætninger;

Ved indsendelse af de nationale strategiske køreplaner skal et eller flere af følgende kriterier for medlemslandenes politiske tiltag og initiativer være opfyldt:

- direkte gældende EU eller national lovgivning er trådt i kraft;
- medlemslandene har påtaget sig at implementere en eller flere af de fremsatte politiske tiltag eller initiativer;
- finansielle og/eller menneskelige ressourcer er blevet tildelt;
- frekvensressourcer er blevet tildelt eller forventes at tildeles af de relevante nationale myndigheder; og
- medlemslandenes politiske tiltag og initiativer udgør væsentlige katalysatorer for indfrielsen af 2030 målsætningerne.

Såfremt ressourcer er sat til rådighed, skal medlemslandene fremkomme med en vurdering af relevante investeringskilder. Endelig kan de nationale strategiske køreplaner for det digitale årti indeholde forslag til flerlandeprojekter.

Årligt samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaterne (artikel 8)

Med forslaget etableres en mekanisme, der muliggør tæt samarbejde og koordinering mellem Kommissionen og medlemslandene. Denne skal bidrage til indfrielsen af målsætningerne ved at kombinere EU-initiativer med relevante nationale tiltag under hensyntagen til den digitale omstillings grænseoverskridende karakter, særligt hvad angår det indre markeds udvikling. Den etablerede samarbejdsramme har til formål at bistå Kommissionen og medlemslandene i identificeringen af løsningstiltag ved manglende fremskridt, og åbner op for dialog angående såvel kollektiv som individuel implementering af relevante politiske tiltag fra forrige års fremskridtsrapport.

Den årlige samarbejdsmechanisme dækker over medlemslandenes nationale strategiske køreplaner og Kommissionens årlige afrapportering, og gør det muligt for Kommissionen og et eller flere medlemslande at påtage sig fælles forpligtelser i forhold til målsætningerne, herunder ved at etablere flerlandeprojekter.

Henstillinger (artikel 9)

Med forslaget forpligter medlemslandene sig til at justere deres nationale køreplaner, såfremt Kommissionen på baggrund af den årlige rapport med status over det digitale årti anbefaler dette. Kommissionen kan vejlede medlemslandene i køreplanernes forberedelsesfase, herunder om hvordan EU's fælles digitale kurs tilpasses nationale forhold.

I tilfælde af at et medlemsland ikke gennemfører de passende tilpasninger af den nationale strategiske køreplan, og desuden ikke fremkommer med en tilstrækkelig forklaring herfor, har Kommissionen beføjelse til at vedtage særskilte henstillinger, som videresendes til Europa-Parlamentet og Rådet. Det pågældende medlemsland har pligt til at tage eventuelle henstillinger yderst alvorligt og fremkomme med en plan for, hvordan implementering skal finde sted inden for tre måneder. Såfremt det pågældende medlemsland mener, at en tilpasning af den nationale strategiske køreplan for det digitale årti ifølge henstillingen ikke er nødvendig, har denne pligt til at give Kommissionen en skriftlig begrundelse herfor samt offentliggøre begrundelsen inden for tre måneder.

Kommissionens særskilte henstillinger skal komplementere de seneste landespecifikke anbefalinger fra det europæiske semester.

Samarbejde (artikel 10)

Forslaget fremsætter, at Kommissionen og medlemslandene skal indgå i tæt samarbejde med henblik på implementering af forpligtelserne deri. Således får medlemslandene beføjelse til på et hvilket som helst tidspunkt at indgå i dialog med Kommissionen og andre medlemslande på områder med relevans for målsætningernes indfrielse. I dette henseende skal Kommissionen yde al fornøden teknisk assistance og ekspertise samt sørge for en struktureret udveksling af information og bedste praksis.

Høring af interessenter (artikel 11)

Som led i indsamling af data og formulering af anbefalinger, skal Kommissionen indgå i tæt samarbejde med såvel private som offentlige interessenter og arbejdsmarkedets parter. Ligeledes skal medlemslandene samarbejde med ovenstående interessenter med henblik på vedtagelse og justering af de nationale køreplaner. Dette samarbejde skal være i overensstemmelse med medlemslandenes nationale lovgivning.

Kapitel 4 – Ramme for flerlandeprojekter (artikel 12-14)

Forslagets fremlagte forvaltningsstruktur giver Kommissionen mulighed for i samarbejde med medlemslandene at iværksætte flerlandeprojekter, der har til formål at bidrage til EU's digitale omstilling og øge konkurrenceevnen på kritiske områder. Sådanne projekter skal involvere mindst tre medlemslande og er underlagt gældende EU- og national lovgivning.

Der lægges op til, at Kommissionen påtager sig rollen som accelerator for projekterne. Kommissionen har således beføjelse til at vedtage anbefalinger om at medlemslande iværksætter sådanne projekter, invitere medlemslande til at indgå i dem eller til enten selv at iværksætte eller deltage i et flerlandeprojekt som en fælles forpligtelse.

Med henblik på udvælgelse og implementering af flerlandeprojekter, skal det i bilaget til den årlige rapport om status over det digitale årti fremgå hvilke strategiske principper og prioriteter, der er forbundet med implementeringen af flerlandeprojekter. Selve implementeringen kan ske gennem en række forskellige mekanismer, herunder fælles forpligtelser, EU-agenturer, et konsortium for en europæisk digital infrastruktur (EDIC), selvstændigt af de pågældende medlemslande eller i form af vigtige projekter af fælles-europæisk interesse (IPCEI).

Bilaget til Kommissionens årlige rapport skal ligeledes indeholde en fremskridtsrapport på de projekter, der allerede er valgt til implementering. I princippet kan alle typer af EU-programmer og investeringsordninger bistå gennemførelsen af et flerlandeprojekt. Andre enheder, såvel offentlige som private, kan ligeledes bistå i dette henseende.

Kapitel 5 – Konsortium for en europæisk digital infrastruktur (EDIC) (artikel 15-23)

Kommissionen forudser, at ikke alle flerlandeprojekter vil kunne implementeres ved brug af eksisterende gennemførelsesmekanismer. Med forslaget gives der derfor mulighed for oprettelse af såkaldte europæiske konsortier for digital infrastruktur (European Digital Infrastructure Consortium (EDIC)), som primært skal finde anvendelse ved projekter, der ikke kan implementeres ved brug af eksisterende værktøjer.

EDIC etableres efter anmodning fra et eller flere medlemslande, hvoraf de der yder finansielle eller ikke-finansielle bidrag bliver medlemmer med stemmeret, mens andre lande kan være observatører. Et EDIC kan være åbent for deltagelse for andre enheder end medlemsstater, herunder internationale organisationer og private enheder. Et EDIC har status som juridisk person og skal derfor skal betragtes som selvstændig ansøger ved ansøgning til EU-bevillinger. Ligeledes skal et EDIC have et vedtægtsmæssigt hjemsted, som skal være registreret på et EU-lands territorie.

Såfremt et eller flere medlemslande ønsker at oprette et EDIC, skal dette ske gennem en skriftlig ansøgning til Kommissionen, der udover selve anmodning om oprettelse skal specificere de relevante vedtægter. Disse skal give et overblik over medlemmer, observatører samt over proceduren for ændring og udvidelse af medlemskab, og ligeledes

over medlemmernes rettigheder og forpligtelser, herunder pligten til budgetmæssigt bidrag. Ydermere skal ansøgningen indeholde en teknisk beskrivelse af det pågældende projekt samt en erklæring fra værtslandet, hvori EDIC anerkendes som et internationalt organ.

Et EDIC skal bestå i en deltagerforsamling udgjort af medlemslandene og Kommissionen, hvor Kommissionen har fuldt ansvar for beslutnings- og budgetvedtagelse. Deltagerforsamlingen skal ydermere udpege en direktør, som er den retslige repræsentant for det pågældende EDIC. Da et EDIC har status som juridisk person, har det pligt til at hæfte for egen gæld. Deltagernes finansielle ansvar er begrænset til deres respektive bidrag til det pågældende EDIC.

Det fremsættes i øvrigt, at forvaltning af et EDIC skal baseres på EU-lovgivning, og i særdeleshed denne afgørelse, samt på de pågældende vedtægter. Såfremt der er tale om spørgsmål der ikke eller kun delvist dækkes af EU-lovgivning, kan forvaltning baseres på national lovgivning i det medlemsland, hvor det pågældende EDIC har sit vedtægtsmæssige hjemsted. Dertil bemærkes det, at afviklingen af et EDIC bestemmes af dets vedtægter. Ved afvikling kan et EDICs tidligere aktiviteter overføres til andre retslige enheder.

Afslutningsvis fremsættes det, at et EDIC årligt skal frembringe en teknisk beskrivelse af dets aktiviteter samt en finansiell rapport. Denne skal godkendes af deltagerforsamlingen og videregives til Kommissionen, hvorefter sidstnævnte har beføjelse til at fremsætte relevante henstillinger

Kapitel 6 – Afsluttende bestemmelser (artikel 24-26)

Afslutningsvis fremsætter forslaget, at medlemslandene har pligt til på Kommissionens befaling at fremkomme med al fornøden information, der muliggør at sidstnævnte kan udføre sine opgaver i henhold til denne afgørelse. I dette henseende assisteres Kommissionen af en kommunikationskomité. Afgørelsen træder i kraft på den tyvende dag for offentliggørelse i Den Europæiske Unions Tidende

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke forholdt sig til forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Forslaget vedrører et område med delt kompetence og vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Kommissionen understreger, at den digitale omstilling relaterer sig til alle politiske områder og derfor kræver en fælles og tværgående indsats, herunder inddragelsen af medlemslandene på tværs af grænser. Kommissionen påpeger, at udfordringerne forbundet med indfrielsen af 2030-målsætningerne vil kræve hurtig og koordineret handling på EU-niveau. Dette skal bidrage til, at Kommissionen og medlemslandene i fællesskab når forslagets fremsatte mål for derved at begrænse eller

helt undgå suboptimale nationale tiltag og fragmentering af indsatser medlemslandene iblandt.

6. Gældende dansk ret

Da medlemslandene som udgangspunkt selv er ansvarlige for formulering og implementering af politikker og tiltag, der har til formål at indfri målsætninger i overensstemmelse med relevant national lovgivning, vurderes det ikke, at forslagets indhold har indvirkning på eksisterende dansk ret. Dette er dog under endelig afdækning.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget kommer i form af en afgørelse, med hjemmel i artikel 173 (3) i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), om EU-industriens konkurrenceevne. Det skal ikke indarbejdes i national lovgivning og forventes derfor ikke at få lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Den foreslåede forvaltningsstruktur vil medføre visse statsfinansielle omkostninger i form af administrative udgifter til udarbejdelsen af nationale køreplaner, hvori der redegøres for, hvordan medlemslandene vil indfri de digitale målsætninger, samt den efterfølgende årlige afrapportering til Kommissionen og herunder besvarelse af eventuelle anbefalinger og henstillinger.

Indfrielsen af målsætningerne vil være forbundet med statsfinansielle omkostninger, særligt hvad angår målene for konnektivitet og offentlig digitalisering. Dette afhænger dog af, hvilke konkrete KPI'er der vælges, og hvordan Danmark placerer sig på disse. Overordnet klarer Danmark sig typisk godt internationalt når det gælder konnektivitet. En ambitiøs bredbåndsmålsætning om gigabit til alle vurderes at kunne have betydelige statsfinansielle konsekvenser, hvis ikke målene alene kan opfyldes via markedsbaseret udrulning i Danmark. Det samme gælder for offentlig digitalisering, her klarer Danmark sig også godt på nationalt plan, men såvel eksisterende som kommende EU-regulering stiller krav om etablering af grænseoverskridende offentlige digitale tjenester, hvis efterlevelse har betydelige statsfinansielle konsekvenser for Danmark. Kommissionens mulige anbefalinger med henblik på iværksættelsen af specifikke tiltag samt eventuel dansk deltagelse i flerlandeprojekter vil ligeledes kunne resultere i statsfinansielle konsekvenser. Det er i sidste ende op til regeringen at beslutte deltagelse heri.

Omfanget af de statsfinansielle konsekvenser skal undersøges nærmere, idet udgangspunktet er, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledning.

gens bestemmelser herom. Såfremt det viser sig, at det ikke er muligt at holde udgifterne inden for eksisterende bevillinger, vil håndteringen af udgifterne skulle afklares særskilt.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

De afledte effekter af Kommissionen og medlemslandenes indfrielse af 2030-målsætningerne vurderes grundlæggende positive i form af en bedre uddannet arbejdsstyrke, en veludbygget digital infrastruktur samt øget digitalisering af erhvervsliv og den offentlige sektor. Dette vil skabe værdi for såvel danske virksomheder som borgere, der er vant til at benytte digitale tjenester.

Dertil kan den nye forvaltningsstruktur skabe bedre grundlag for koordineret handling mellem EU og medlemslandene, hvilket vil mindske samfundsøkonomiske omkostninger, og dermed understøtte det digitale indre marked, forbedre rammevilkår og give muligheder for stordriftsfordele til gavn for europæiske virksomheder.

En forudsætning herfor er dog, at målene er de rette, og giver værdi for borgere såvel som virksomheder, samt at der sikres en effektiv implementering. Samtidig er det en forudsætning, at der i EU foretages investeringer for at nå målene.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget i sig selv har ikke nogen direkte erhvervsøkonomiske konsekvenser. Forslaget – herunder flerlandeprojekter – kan resultere i større investeringer i digital teknologi på tværs af EU, hvilket kan øge konkurrenceevnen. Det bemærkes, at målsætningernes indfrielse kan føre til både byrder og lettelser for danske virksomheder. Eksempelvis kan målsætningerne vedrørende virksomheders digitale parathed medføre omstillingsomkostninger i takt med at disse øger digitaliseringsgraden.

Derimod forventes det, at målsætningerne vedrørende digitalisering af offentlige tjenester vil kunne føre til lettelser for danske virksomheder, idet en bedre og mere digitaliseret offentlig forvaltning vil mindste virksomheders byrder i efterlevelsen af regulering. Samtidig vil iværksættelsen af flerlandeprojekter, herunder oprettelse af EDIC, resultere i større investeringer i digital teknologi samt øget konkurrence.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget forventes at resultere i et øget digitalt beskyttelsesniveau for borgere og virksomheder. Dette skyldes et øget fokus på brugervenlige og individualiserede offentlige tjenester med høje standarder for sikkerhed og databeskyttelse. Derudover vil en digitalt kvalificeret arbejdsstyrke styrke samfundets kollektive modstandsdygtighed, ikke mindst på det cybersikkerhedsmæssige område.

Endvidere kan en øget indsats for at identificere områder for strategisk afhængighed afhjælpe EU's sårbarheder som forsyningsknaphed og cybersikkerhedsrisici. Endelig forventes en investering i sikre digitale infrastrukturer at bistå den grønne omstilling til en bæredygtig og klimaneutral økonomi og samfund.

8. Høring

Meddelelsen har været sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist for bemærkninger den 25. oktober 2021.

Der er indkommet høringssvar fra Dansk Metal, Forsikring & Pension (F&P), Dansk Energi, Dansk Industri (DI), Dansk Erhverv, og KL.

Generelle bemærkninger

Dansk Metal forholder sig generelt meget positivt til Kommissionens intention med forslaget, og mener, at digitalisering og ny teknologi er afgørende på flere områder for både virksomheder og medarbejdere. Dansk Metal er derfor enige med Kommissionen i de fordele, som skitseres i politikpapiret og mener, at ambitionen frem for alt bør være, at europæiske virksomheder ikke skal konkurrere med resten af verden på at have de laveste lønninger, men i stedet på at have den bedste teknologi. Her spiller digitalisering og robotisering ifølge Dansk Metal en afgørende rolle.

Forsikring & Pension (F&P) bakker op om en mere fokuseret EU-indsats, der bidrager til at øge det digitale niveau i Europa. Det bemærkes, at det overordnede politikprogram synes at fokusere på at løfte de enkelte lande fra det digitale stadie, hvor de på tidspunktet befinder sig, hvilket F&P finder positivt. Dog synes fokus at være på at løfte de mindst digitale lande, hvorfor man hos F&P savner svar på, hvad en sådan tilgang betyder for Danmark og andre lande, der allerede er meget langt på digitalisering.

F&P bemærker, at flere af de digitale mål ikke er relevante for Danmark, da vi reelt set allerede er i mål. F&P savner derfor fokus på, hvordan man løfter de mindst digitale lande, samtidig med at man hæver niveauet yderligere for de mest digitale lande. Dertil mener F&P, at der bør være fokus på at sikre, at det efterfølgende EU-arbejde tager højde for Danmarks nuværende digitale løsninger og infrastruktur. Dette for at undgå en situation, hvor de vedtagne brede politikker, foranstaltninger og tiltag fra EU tvinger Danmark til at nedgradere, så Danmark bliver sat tilbage i den digitale udvikling.

Dansk Energi mener, at Danmark bør bakke op om Kommissionens overordnede ambitionsniveau for EU's digitale omstilling frem imod 2030, som de ser som afgørende for en klimaneutral, cirkulær og modstandsdygtig økonomi. Det gælder ikke mindst de digitale mål i artikel 4, herunder at alle europæiske husstande er forbundet til et gigabitnetværk. Dansk Energi mener dog, at man bør tilskynde, at medlemslandene lancerer egne, potentielt mere ambitiøse målsætninger for 2030, hvor Kommissionens målsætninger må anses for et fælleseuropæisk kompromis.

Dansk Industri (DI) støtter tankegangen om at sætte relevante mål, som styrer retningen for den digitale udvikling i EU, og at der skabes en forpligtende ramme, hvor

Kommissionen sammen med Medlemsstaterne følger op på opfyldelsen af målene. DI er yderligere enige i, at EU bør basere sin tilgang til et digitalt samfund på tydelige europæiske værdier. DI er enige i visionen om, at ingen virksomhed eller indbygger skal efterlades i det digitale samfund – det er vigtigt for at sikre en bred anerkendelse og optag af teknologi at ingen områder eller grupper efterlades.

Dansk Erhverv genkender og støtter fremstillingen af den store betydning for fortsat at holde momentum på den digitale omstilling. Digitaliseringen skal sikre vækst, udvikling, og er nøglen til at læse store samfundsudfordringer, herunder klimaforandringer, velfærd under pres og en ny verdensorden. Dansk Erhverv har efterlyst større politisk ejerskab af den digitale dagsorden på Christiansborg, og finder det derfor positivt med et fornyet EU fokus på det digitale område, som også skubber til medlemslandene.

Dansk Erhverv bemærker, at forslaget fokuserer på fire nøgleområder, der i store træk afspejler deres prioriteter på det digitale område. Dansk Erhverv bemærker dog også, at Kommissionens forslag i vid udstrækning sætter mål på en række udprægede tekniske løsninger samt borgeres muligheder, men at både detailhandlen og engroshandlen kun berøres ganske perifert trods deres store betydning. Således har Dansk Erhverv tidligere gjort gældende, at tekniske mål bør suppleres med en indsats over for erhvervslivets digitale rejse mere generelt, herunder handelserhvervets digitalisering.

KL bemærker, at forslaget fastsætter konkrete mål for gennemførelsen af EU's visioner og målsætninger for en digital transformation af Europa, som den er beskrevet i "Europas digitale årti: målene for 2030" kaldet det digitale kompas. Fokus er fortsat på EU's ambition om at styrke det digitale lederskab og fremme inkluderende og bæredygtige digitale politikker med mennesker i centrum.

KL er enige i udspillet fokus på kompetencer, inklusion, sikkerhed, teknologisk udvikling og innovation mv. og en høj grad af digitalisering af det offentlige borgervendte tjenester samt bæredygtighed.

KL var i forbindelse med offentliggørelsen af meddelelsen om det digitale kompas usikre på konsekvenserne ved at forfølge denne ambitiøse vision. Det er efter KLS vurdering fortsat uklart, hvilke konsekvenser målsætningerne vil have for den gennemdigitaliserede danske offentlige sektor og vurderer, at der kan være betydelige omkostninger forbundet ved eventuelt at skulle ændre digitale praksisser.

Specifikke bemærkninger

Generelle målsætninger

F&P noterer generelt, at Danmark allerede er meget langt i forhold til mange af de konkrete mål.

Dansk Erhverv støtter overordnet de generelle målsætninger, men mener, at det er vigtigt at digital suverænitet, som nævnes i stk. c, sikres på en måde, der ikke gør det vanskeligere for europæiske virksomheder at samarbejde med leverandører og kunder i tredjelande. Herunder bør det fremover sikres, at dataoverførsler mellem EU og tredjelande kan foretages uden unødvendige restriktioner og barrierer, og at it-virksomheder fra tredjelande kan levere komponenter til den europæiske infrastruktur på linje med virksomheder, som har hovedsæde i et EU-land.

KL bemærker, at det af udspillet fremgår at forslaget ikke indeholder konkrete indholdsmæssige politiske valg. Den øvelse er foretaget i det digitale kompas, hvor de fire dimensioner og tilhørende mål er formuleret. Fra indtil nu at have været ambitiøse målsætninger for en ønsket udvikling, bliver målsætningerne dog nu bindende.

KL noterer sig, at der i 2026 planlægges en revurdering af målsætningerne. Her finder KL det vigtigt, at der kan tages hensyn til erfaringer, der gøres undervejs i perioden.

Målsætninger om digitale færdigheder

Dansk Erhverv er enige i vigtigheden af digitale færdigheder, og mener, at der bør sættes et højere ambitionsniveau – eksempelvis ved også at sætte et mål for, hvor mange digitale integratorer, dvs. fagspecialister med god teknologisk forståelse, vi skal have i Unionen.

Målsætninger om digitale infrastrukturer

Dansk Energi mener, at man bør præcisere, at målsætningen om at alle europæiske husstande skal være forbundet til et gigabitnetværk også omfatter alle europæiske virksomheder, idet dette vil være en afgørende katalysator for at nå målene i den grønne omstilling samt understøtte EU's konkurrencedygtighed overfor omverdenen. Dertil nævnes det, at Danmark bør have sin egen, nationale bredbåndsmålsætning om gigabitnetværk til alle før 2030.

DI mener, at det bør være et centralt fokus i den europæiske kvanteambition, at der sker en tæt inddragelse af den brede industri, hvor der allerede nu er fokus på teknologien, eksempelvis indenfor life science, kemi mv.

Målsætninger om digital omstilling af erhvervslivet

Dansk Metal deler ambitionen om at øge digitalisering i europæiske virksomheder, både blandt de virksomheder, der på nuværende tidspunkt er mindst digitaliserede, men også blandt dem, der er mest digitaliserede. Dansk Metal finder det derfor positivt, at Kommissionen lægger op til konkrete mål for omstilling af erhvervslivet, herunder at mindst 75 pct. af europæiske virksomheder har indført bestemte typer af digitale løsninger, samt at 90 pct. af SMV'er som minimum opnår et grundlæggende niveau af digital intensitet. Dog foreslår Dansk Metal, at der også sættes mål for, hvor stor en andel af de europæiske virksomheder, der skal op på et højt niveau af digital intensitet.

Dansk Metal deler Kommissionens vision om, at et større fokus på digitalisering vil blive en gevinst for europæiske virksomheder. For Dansk Metal er det dog afgørende, at digitalisering ikke kun bliver et indsatsområde for virksomheder inden for it-brancherne, men også for europæiske industrivirksomheder. Man ser derfor gerne, at Kommissionens ambitiøse digitale linje afspejles i endnu højere ambitioner for at få flere robotter integreret i europæisk industri.

Dansk Metals årlige undersøgelse blandt deres tillidsrepræsentanter viser, at virksomheder, der har installeret robotter, også har en forventning om stigning i ordrer og antal ansatte. Derfor kan forslaget med fordel udbredes til også at indeholde målsætninger om brugen af robotter i Europa. Dansk Metal foreslår, at politikprogrammet sætter mål for, hvor mange robotter, der inden 2030 skal stå i europæiske virksomheder.

F&P synes, at målsætningen om at mindst 75 pct. af europæiske virksomheder inden 2030 anvender cloud computing-tjenester, big data og kunstig intelligens kan få et for snævert fokus på en smal vifte af teknologier. For mindre virksomheder især er der ikke nødvendigvis en givet fordel ved at anvende disse teknologier. Særligt big data og AI har typisk først positive effekter, når virksomhederne når en vis størrelse og digital modenhed, mens andre mindre komplekse digitale løsninger kan have en langt større effekt for mindre virksomheder, eksempelvis systemer til digital administration, økonomistyring, lagerstyring og softwarerobotter (RPA-processer), som kan effektivisere konkrete processer i virksomhederne.

F&P mener, at et fokus på en smal vifte af teknologier vil blive et forsøg på at "pick the winner", og givet forslagets langsigtede fokus, er det en svær opgave grundet den hastige markedsudvikling. Eksempelvis er et begreb som 'big data' reelt allerede ved at blive et underelement i kunstig intelligens, men med er mere særskilt fokus.

F&P lægger derfor op til at man bør overveje også at inkludere et bredere digitalt mål, som har til formål at understøtte digitalisering af virksomhederne, uden at pege på bestemte teknologier. Det centrale er ifølge F&P at skabe frihed til og mulighed for, at virksomhederne vælger de teknologier, som gør en positiv forskel for dem i digitaliseringen. Det bør derfor undgås at fokusere udelukkende på specifikke mål for virksomheders brug af konkrete teknologier.

Dansk Erhverv finder det positivt, at der sættes en barre for, at ni ud af ti virksomheder skal opnå et grundlæggende niveau af digital intensitet. Dette bør dog suppleres med mål for, hvor mange virksomheder, der bliver middel-og/eller højt digitaliserede. Derudover mener Dansk Erhverv, at der er behov for en klar definition for, hvornår virksomheder kan siges at befinde sig i det ene eller andet segment. Det kan overvejes at sætte særlige mål for brancher eller erhverv, som er langt bagud på digitalisering.

Målsætninger om digitalisering af offentlige tjenester

F&P bemærker, at det for Danmark er vigtigt, at de store offentlige løsninger kan videreudvikles, så de fortsat kan leve videre – også i et europæisk perspektiv. Derfor er det vigtigt, at de mange digitale initiativer i Danmark synkroniseres med det, der fremadrettet etableres i EU-regi, således at Danmarks digitale forspring ikke ender som en barriere. Tværtimod bør de danske løsninger og modeller være en løftestang og forbillede for lande, der er mindre digitale.

DI fremhæver, at erfaringer viser, at det er uhensigtsmæssigt, ikke mindst for tilslutningen til målene, at det bliver mål i sig selv at digitalisere. DI mener, at det kan overvejes at tilføje kvalitetsparametre til de enkelte målsætninger, eksempelvis at alle centrale offentlige tjenester skal være tilgængelige og brugervenlige online for Unionens borgere og virksomheder

DI mener yderligere, at det i forhold til målsætningen om digital identifikation kan overvejes at medtage et mål om interoperabilitet, både mellem medlemslandene og mellem den offentlige og private sektor. Et eksempel herpå kunne være at mindst 80 pct. af Unionens borgere bruger en digital ID-løsning (identifikationsløsning), som kan benyttes på tværs af grænser samt på tværs af den offentlige og private sektor.

KL vil have særligt fokus på målsætningen om at alle centrale offentlige tjenester skal være tilgængelige online for Unionens borgere og virksomheder, hvor der er brug for analyse og præcisering af, hvilke centrale offentlige tjenester, der reelt er relevante at gøre tilgængelige på tværs af medlemslandene.

Rapport om status over det digitale årti

Dansk Erhverv noterer, at Kommissionen vil aflægge en årlig statusrapport til Parlamentet og Rådet om status over det digitale årti. Dansk Erhverv støtter initiativet, herunder at medlemslandene forpligtes til at forelægge Kommissionen nationale strategiske køreplaner for det digitale årti. En sådan forpligtelse understøtter Dansk Erhvervs ønske om et større politisk ejerskab af den digitale dagsorden i Danmark.

I den forbindelse foreslår Dansk Erhverv blandt andet, at der sættes massivt ind på uddannelse, så alle – fra de store tech-virksomheder til de lokale SMV'er – får adgang til de rette digitale kompetencer, samt at man foretager en pensionsreform for aldrende offentlige it-systemer, der har fokus på hvordan den offentlige sektor hurtigt muligt får udskiftet gamle legacy-systemer. Dertil foreslår Dansk Erhverv, at den offentlige sektor i samarbejde med erhvervslivet går forrest ved at indføre klimavenlige løsninger, der ved hjælp af dataanalyse, IoT og kunstig intelligens kan nedbringe ressourceforbruget og bidrage til at skabe grønne smarte byer og samfund som helhed.

Med henhold til Kommissionens vurdering af fremskridtene i Unionens digitale omstilling anbefaler Dansk Erhverv, at Kommissionen ligeledes forpligtes til løbende at vurdere, om de fastsatte målsætninger fortsat er hensigtsmæssige. Der kan være en

række scenarier, hvor det giver mening at revidere målsætninger, og dette bør indgå i den løbende evaluering.

Ramme for flerlandeprojekter

F&P mener, at Danmark i forhold til det fremadrettede arbejde med flerlandeprojekter med fordel kan have fokus på projekter målrettet cybersikkerhed og datadeling.

DI støtter konstruktionen af flerlandeprojekter, og opfordrer den danske regering til på relevante områder at afsøge mulighederne for at udnytte konstruktionen og hermed gå foran og drive den europæiske digitalisering. Det kunne være inden for offentlig digitalisering, hvor Danmark historisk har haft en konkurrencefordel og har et stort eksportpotentiale.

Dansk Erhverv finder det positivt, at Kommissionen lægger sig i selen for at kunne gennemføre flerlandeprojekter for store digitale infrastrukturer og/eller tjenester på tværs af medlemslandene. Eksempelvis ses store potentialer i at borgere og virksomheder kan identificere sig selv digitalt på tværs af EU's medlemslande.

Dansk Erhverv finder det dog afgørende, at Kommissionen iagttager landes forskellige digitale modenhedsgrader, og drager nytte af de lande der allerede er godt på vej med tekniske løsninger og praksisser. Danmark er eksempelvis langt fremme med NemID/MitID som nyder stor udbredelse og spiller sammen på tværs af den private og offentlige sektor. Det skal et kommende EUid drage nytte af ved at lægge vægt på, at nationale løsninger taler sammen og anerkendes gensidigt. Dette vil ifølge Dansk Erhverv understøtte 2030-målene.

Cybersikkerhed

F&P vurderer, at cybersikkerhed er en udfordring på tværs af landegrænser, og at tværgående samarbejde kan bidrage til at skabe større opmærksomhed og cyberrobusthed. For at styrke den danske position og det danske vidensniveau kan der med fordel arbejdes på tværs af landegrænser på dette område.

Dansk Erhverv bemærker, at Kommissionens initiativ flere steder nævner betydningen af cybersikkerhed, herunder udfordringen med mangel på færdigheder i EU's arbejdsstyrke. Dansk Erhverv ser gerne en skærpselse af betydningen af cybersikkerhed som fundament for udvikling mod 2030.

Dansk Erhverv mener, at der er behov for en ny sikkerhedskultur – i Danmark såvel som EU. Vi skal derhen, hvor en hver borger tænker it-sikkerhed med samme selvfølgelighed som bade- og trafikikkerhed, og hvor det indgår i virksomhedernes arbejde på lige fod med brandsikkerhed og tiltag til at undgå tyveri og indbrud i den fysiske verden. Det er et enormt arbejde, men ikke desto mindre forudsætningen for fortsat digital udvikling. Dansk Erhverv mener, at Kommissionen – blandt andet med sin

årlige rapport og opfølgende initiativer – med fordel kan følge arbejdet med D-mærket og lignende initiativer, der sigter mod at hæve sikkerheden bredt, som et vigtigt bidrag til dette.

Datadeling

F&P vurderer, at der i forhold til datadeling muligvis kan trækkes på erfaringer fra det fælles nordiske "Nordic Smart Government", der kører i regi af Erhvervsstyrelsen. Der kunne eksempelvis fokuseres på at skabe frivillige rammer for sømløs digital (B2B)-handel på tværs af landegrænser, eksempelvis via digital faktura eller andre muligheder for at skabe digital sammenhæng i handelsprocesser.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Overordnet forventes en opbakning til Kommissionens forslag om en fælles vision og retning for EU's digitale omstilling med udgangspunkt i konkrete målsætninger, der kan bistå den nationale digitale udvikling. Dette skal ses i lyset af rådskonklusionerne fra marts 2021.

Dog ventes det, at mange medlemslande vil mene, at der bør tages højde for medlemslandenes forskellige udgangspunkter, samt at politikprogrammet ikke indebærer økonomisk støtte til de enkelte landes indfrielse af 2030-målsætningerne. Derfor er der sandsynlighed for en vis skepsis over for de mere ambitiøse og omkostningstunge målsætninger, særligt fra lande hvor geografiske og/eller økonomiske faktorer besværliggør indfrielse.

Det er muligt, at nogle lande vil arbejde for et øget fokus på cybersikkerhed end hvad der på nuværende tidspunkt fremgår af forslaget. Ligeledes har en række medlemsstater udtrykt opbakning til et større fokus på, at de digitale målsætninger i højere grad skal understøtte den grønne omstilling.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen mener, at digitaliseringen skal tjene samfundets interesser og bidrage til at adressere dets udfordringer, mens etisk, ansvarlig og sikker digitalisering skal gå hånd i hånd med digital vækst, og understøtte en klimaneutral og cirkulær økonomi. Regeringen arbejder for, at den digitale økonomi og samfund i Europa generelt kendetegnes ved et højt niveau af tillid og tryghed, samt en stærk digital konkurrenceevne baseret på innovationsfremmende og teknologineutrale rammevilkår uden unødige byrder og barrierer.

Regeringen støtter ambitionen om et digitalt suverænt Europa, der er selvbestemmende og åbent. Regeringen lægger vægt på, at digital suverænitæt ikke handler om unødigt at skærme Danmark eller EU fra omverdenen, men om at styrke vores egen kapacitet til at udvikle teknologi og digitale løsninger samt sikre, at vores sikkerhed og værdier er fundamentet for den digitale fremtid.

Regeringen byder på den baggrund Kommissionens forslag velkomment, og støtter en fælles vision og strategisk retning, der kan understøtte og accelerere EU's digitale omstilling. Regeringen lægger vægt på, at de konkrete målsætninger er resultatbaserede, fremtidssikre og skaber reel værdi for borgere og virksomheder. Dette bør understøttes gennem en bredspektret og teknologineutral indsats, der styrker borgernes digitale kompetencer og virksomhedernes konkurrenceevne.

Yderligere lægger Regeringen vægt på, at der bør være et nationalt politisk råderum samt fleksibilitet hvad angår den konkrete indfrielse af målsætningerne, herunder at der tages hensyn til medlemsstaternes forskellige digitale udgangspunkter, muligheder for at specialisere sig samt muligheder for at fastsætte mere ambitiøse nationale målsætninger. Endvidere er økonomisk-, samfundsmæssig- og miljømæssig bæredygtighed en central prioritet for regeringen, som derfor vil arbejde for at cybersikkerhed, tillid og etik samt den grønne omstilling afspejles i de fælles målsætninger.

I forhold til den digitale infrastruktur, er Regeringen overordnet enig i, at der er behov for udbredelse af højhastighedsbredbånd og 5G. Regeringen er umiddelbart skeptisk over for nytten af at fastsætte bredbåndsmålsætninger i det digitale politikprogram. Mere konkret ønskes fra dansk side ikke, at der fastsættes krav, som væsentligt overgår, hvad der forventes efterspørgsel efter på markedet. Regeringen deler betragtningerne om, at rettidig adgang til radiofrekvenser er vigtigt for at nå konnektivtetsmålsætningerne. Dette finder efter regeringens opfattelse allerede sted inden for forslagetets rammer. I efteråret 2021 drøfter Regeringen de fremtidige målsætninger for udrulning af højhastighedsforbindelser i Danmark med teleforligskredsen.

Regeringen hilser de europæiske målsætninger vedrørende halvledere, cloudinfrastrukturer og kvantecomputere velkomne. Disse teknologier vil spille en central rolle for danske virksomheder inden for en lang række sektorer. Regeringen finder det vigtigt, at såvel danske som europæiske virksomheder har en stabil forsyning af de mest avancerede og bæredygtige komponenter, at de kan tilgå sikre infrastrukturer og være med til at udvikle de nyeste teknologier med klare forsknings-, sikkerheds-, og industriperspektiver. Samtidig lægger regeringen dog vægt på fleksibilitet i udmøntningen og opfølgningen af disse mål, så alle medlemslande f.eks. ikke skal etablere produktion af halvledere.

Regeringen finder en pålidelig og robust offentlig digital forvaltning vigtig, og støtter målsætningen om at løfte niveauet for dette i medlemslandene. Regeringen lægger vægt på, at man bør fastlægge et passende niveau for, hvilke centrale offentlige tjenester der skal stilles til online rådighed på tværs af grænserne, og at der igangsættes en analyse af, hvilke centrale offentlige tjenester, der er relevante at gøre tilgængelige på tværs af medlemslandene. Regeringen mener tillige, at der skal tages højde for de store statsfinansielle omkostninger, som digitalt udviklede medlemslande kan møde, når eksisterende digitale infrastrukturer og løsninger skal tilpasses og omstilles til EU-krav om grænseoverskridende adgang og etablering af nye syste-

mer til det formål. Regeringen støtter derfor forslaget mål om at sikre, at alle politikker og programmer, der er relevante for opfyldelsen af de digitale mål, tages i betragtning på en koordineret og sammenhængende måde for at sikre en omkostnings-effektiv og nationalt tilpasset implementering som led i de nationale strategiske køreplaner frem mod 2030. Ydermere støtter regeringen målsætningen om en større udbredelse af digitale identiteter, i hvilken forbindelse det påpeges, at en europæisk løsning bør fungere som supplement til nationale løsninger og implementeres uden væsentlige udgifter eller administrative byrder.

Regeringen støtter etableringen af en forvaltningsstruktur, der har til formål at monitorere udviklingen af den fælles europæiske retning. Regeringen ser positivt på, at nationale strategiske køreplaner skal understøtte målsætningernes indfrielse. Dette kan bidrage til et bedre, samlet overblik over de enkelte medlemslandes tiltag på området. Regeringen mener ligeledes, at en ny forvaltningsstruktur i videst muligt omfang bør bygge på eksisterende rammer og processer, herunder det europæiske semester og det digitale økonomi- og samfunds indeks (DESI).

Regeringen støtter initiativer, der kan maksimere synergier på tværs af medlemslandene. I regeringens optik kan et nyt finansieringsinstrument i form af flerlandeprojekter samt oprettelsen af europæiske digitale infrastrukturkonsortier (EDIC) skabe strukturerede, transparente og åbne rammer for fælleseuropæiske digitale projekter, der har potentiale til at skalere de samlede investeringer. Regeringen lægger her vægt på, at flerlandeprojekter og EDIC er i overensstemmelse med konkurrence- og statstøttere reglerne og eksisterende finansieringsinstrumenter.

Regeringen lægger vægt på, at forslaget bygger videre på Kommissionens meddelelse om det digitale kompas, samt at dets initiativer er i overensstemmelse med eksisterende EU-lovgivning og ikke foregriber igangværende forhandlinger eller påvirker implementeringen af færdigforhandlede retsakter.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Politisk drøftelse af europæiske digitale rettigheder og principper

1. Resumé

På det kommende telekommunikationsrådsmøde den 3. december planlægger det slovenske formandskab en politisk drøftelse af europæiske digitale rettigheder og principper. Det er forventningen, at omdrejningspunktet for drøftelsen vil være det kommende forslag fra Europa-Kommissionen, hvori der lægges op at præsentere europæiske digitale rettigheder og principper, der skal udmøntes gennem en erklæring mellem Europa-Kommissionen, Europa-Parlamentet samt Rådet. Erklæringen er endnu ikke præsenteret.

Forslaget blev beskrevet i Europa-Kommissionens meddelelse om det digitale kompas (KOM (2021) 118) fra den 9. marts 2021, hvori Europa-Kommissionen lagde op til, at der udarbejdes et sæt digitale principper, der sætter alle europæere i stand til at udnytte de digitale muligheder og teknologier samt til at sikre efterlevelsen af EU's gældende retlige rammer, rettigheder og værdier i det digitale rum.

Regeringen byder den politisk drøftelse velkommen og ser positivt på udarbejdelsen af digitale rettigheder og principper. Disse bør dog ikke i sig selv resultere i nye rettigheder eller udstikke konkrete lovgivningsmæssige tiltag, men i stedet sikre efterlevelsen af gældende retlige rammer, rettigheder og værdier i det digitale rum.

2. Baggrund

Den politiske drøftelse af EU's digitale rettigheder og principper skal ses i lyset af Europa-Kommissionens (Kommissionen) meddelelse "Det digitale kompas: Europas kurs i det digitale årti" (KOM (2021)118), der blev offentliggjort den 9. marts 2021. I meddelelsen præsenterede Kommissionen en plan for EU's fælles digitale omstilling, og fastsatte retningen, formålet og processen for kommende forslag vedrørende EU's fælles digitale vision, målsætninger samt forvaltning heraf i form af et digitalt kompas. I Kommissionen kunne dette dog ikke stå alene, hvor der samtidig skulle udarbejdes et sæt digitale rettigheder og digitale principper. De digitale principper blev ikke fastlagt direkte i meddelelsen, men Kommissionen lagde derimod op til, at disse efterfølgende skulle fastlægges gennem en fælles erklæring mellem Kommissionen, Europa-Parlamentet (Parlamentet) og Rådet for den Europæiske Union (Rådet).

Den første del af meddelelsen om det digitale kompas er allerede blevet udmøntet gennem Kommissionens forslag om "Etableringen af 2030 politikprogrammet: vejen mod det digitale årti" (KOM (2021) 574) ('det digitale politikprogram'). Forslaget fremlægger Kommissionens fælles europæiske vision for digital omstilling, herunder en række målsætninger, som Kommissionen ønsker skal indfris inden 2030. Forslaget indeholder tre elementer: digitale målsætninger, forvaltningsstruktur og såkaldte flerlandeprojekter ('Multi Country Projects'). Grund- og nærhedsnotat herom blev oversendt til Folketinget d. 12. november 2021.

Videre ventes erklæringen at bygge videre på tidligere erklæringer som har været drevet af medlemsstaterne, herunder Tallinn-erklæringen om digital forvaltning fra 2017⁶, Berlin-erklæringen om det digitale samfund og værdistyret digital forvaltning fra december 2020⁷ samt senest Lissabon-erklæringen fra juli 2021⁸ om digitalt demokrati, internationalt samarbejde samt at grønne og digitale teknologi er drivkræfter for en økonomisk, social og miljømæssig bæredygtig udvikling. Danmark har underskrevet alle tre erklæringer. Dog støttede Danmark sammen med 9 andre medlemslande ikke bilaget til Lissabon-erklæringen omkring et rammeværk for fundamentale digitale rettigheder. Det skyldes, at rammeværket bl.a. begyndte at foregribe eksisterende forhandlinger af andre EU-retsakter samt, ud fra vurderingen at rammeværket dupliserede rettigheder, som burde gælde både offline og online.

3. Formål og indhold

Forventningerne til den politiske drøftelse er, at denne indledningsvist vil tage bestik af Kommissionens forslag til erklæring vedrørende digitale principper til at fremme efterlevelsen af EU's rettigheder, regler og værdier i det digitale rum. Dette afhænger dog ligeledes af, hvornår Kommissionens forslag bliver præsenteret.

Af Kommissionens meddelelse "Det digitale kompas: Europas kurs i det digitale årti" (KOM (2021)118) fremgik det, at de digitale principper vil være rodfæstet i EU-retten, herunder blandt andet traktaten, chartret om grundlæggende rettigheder samt retspraksis fra EU-domstolen.

Kommissionen opridsede i meddelelsen, at disse principper eksempelvis kunne berøre:

- *digitale rettigheder* blandt andet i form af ytringsfrihed, herunder via adgang til mange forskellige troværdige og gennemsigtige informationer, frihed til at oprette og drive en online virksomhed, beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred samt beskyttelse af fysiske personers intellektuelle ejendom på nettet.
- *digitale principper* blandt andet i form af et sikkert og pålideligt onlinemiljø, digital uddannelse og færdigheder for alle mennesker til at tage aktiv del i samfundet og i demokratiske processer, adgang til digitale systemer og enheder, der respekterer miljøet; lettilgængelige og menneskecentrerede digitale offentlige tjenester og administration, etiske principper for menneskecentrerede algoritmer, beskyttelse af børn på nettet og opkvalificering af dem i onlineadfærd samt adgang til digitale sundhedstjenester.

⁶ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/ministerial-declaration-egovernment-tallinn-declaration>

⁷ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/berlin-declaration-digital-society-and-value-based-digital-government>

⁸ <https://www.lisbondeclaration.eu/>

Kommissionen foreslog i meddelelsen, at de digitale principper indgår i en interinstitutionel erklæring, der skal godkendes af både Kommissionen, Parlamentet samt Rådet. Erklæringen baseres på et forslag fra Kommissionen, der skal bygge videre på erfaringerne med udarbejdelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder.

Herudover foreslog Kommissionen, at der årligt foretages en Eurobarometerundersøgelse, der ser på europæernes opfattelse af overholdelsen af deres rettigheder og værdier online, samt i hvilket omfang europæerne føler, at digitaliseringen tjener dem.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Forhandlingssituationen

Ikke relevant.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen ser positivt på den politiske drøftelse af europæiske digitale rettigheder og principper. Samtidig ser regeringen positivt på udarbejdelsen af digitale principper. Disse bør dog ikke i sig selv resultere i nye rettigheder eller udstikke konkrete lovgivningsmæssige tiltag, men derimod sikre efterlevelsen af gældende retlige rammer, rettigheder og værdier i det digitale rum.

Regeringen vil tage konkret stilling til Kommissionens forslag til digitale rettigheder og principper, når disse fremsættes.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Forslag om ændring af direktiv 2014/53/EU om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse af radioudstyr på markedet ("radioudstyrdirektivet")

KOM (2021)547

Revideret notat. Ændringer er markeret med en streg i margenen.

1. Resumé

Europa-Kommissionen har den 23. september 2021 fremsat forslag om en ændring af radioudstyrdirektivet for at harmonisere opladning af mobiltelefoner og lignende radioudstyr. Formålet med forslaget er at gøre det lettere for forbrugerne at vælge den rette oplader, at begrænse behovet for råvarer til opladere og at reducere mængden af elektronikaffald. Ud over mobiltelefoner omfatter forslaget også opladning af andre typer radioudstyr, herunder digitalkameraer, håndholdte videospilkonsoller, hovedtelefoner og bærbare højttalere.

Med forslaget indføres krav om, at udstyret anvender det samme stik (USB-C), og at enheder, der understøtter hurtig opladning, mindst indeholder den samme kommunikationsprotokol for opladning. Forbrugerne skal have mulighed for at købe udstyret uden medfølgende oplader, og forbrugerne skal modtage de nødvendige oplysninger om opladningsegenskaberne og den oplader, der kan anvendes, når de køber en mobiltelefon eller lignende radioudstyr.

Forslaget forventes at medføre behov for ændring af dansk ret. Forslaget kan medføre statsfinansielle konsekvenser som følge af øget tilsyn med opladere fra tredjepartsproducenter. Forslaget vurderes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser i form af besparelser for forbrugerne på ca. 40 mio. kr. årligt. Forslaget skønnes ikke at have erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Regeringen støtter Kommissionens ønske om at begrænse miljøbelastningen fra mobiloplader, herunder ved at reducere materialeforbrug og elektronikaffald, og at gøre det lettere og billigere for forbrugerne at vælge den rette oplader til deres udstyr. Regeringen er omvendt også opmærksom på forslagets indbyggede risiko for at hænge fast i forældede teknologier. Regeringen lægger derfor vægt på, at forslaget udformes på en sådan måde, at det ikke hæmmer fremtidig innovation på området.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen har den 23. september 2021 fremsat forslag til direktiv om ændring af direktiv 2014/53/EU om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse af radioudstyr på markedet. Forslaget er fremsat i henhold til TEUF artikel 114 og skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure. Forslaget blev oversendt i dansk sprogversion til Rådet den 23. september 2021.

Kommissionen blev i 2009 enig med flere store fabrikanter af mobiltelefoner om et

aftalememorandum om harmonisering af opladere til mobiltelefoner. Aftalememorandummet reducerede fragmenteringen af markedet og førte til en effektiv reduktion af antallet af opladningsløsninger for mobiltelefoner fra 30 til kun tre. Aftalememorandummet gav imidlertid også mulighed for at anvende producentspecifikke opladere. En sådan løsning bliver fortsat brugt af en stor mobiltelefonfabrikant, hvilket forhindrer fuld interoperabilitet. Manglende interoperabilitet på dette område betyder konkret, at forbrugeren ikke kan overgå fra et mobiltelefonmærke til et andet og samtidigt beholde den gamle oplader. Aftalememorandummet udløb i 2014.

I januar 2020 vedtog Europa-Parlamentet en beslutning, der opfordrede til hurtig vedtagelse af en standard for universalopladere til mobiltelefoner for at undgå yderligere fragmentering af det indre marked. I beslutningen blev Kommissionen særligt opfordret til om nødvendigt at vedtage en lovgivningsmæssig foranstaltning med henblik på at indføre regler om en universaloplader.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at forbedre forbrugervenligheden for så vidt angår opladning af udstyr, herunder digitalkameraer, håndholdte videospilkonsoller, hovedtelefoner og bærbare højttalere. Formålet er endvidere at reducere elektronikaffald, CO₂-udledning og råvareforbrug.

De centrale elementer for at opnå disse formål er:

- Harmonisering af grænsefladen ("stikket") for opladning af opladere til mobiltelefoner og lignende typer af radioudstyr (tablets, digitalkameraer, hovedtelefoner med eller uden mikrofon, håndholdte videospillekonsoller og bærbare højttalere), der oplades via kabel, så de kan oplades vha. et fælles lade-stik (USB-C),
- Såfremt disse typer af udstyr understøtter hurtig opladning, skal det mindst indeholde den samme kommunikationsprotokol for opladning,
- Det skal være muligt i fremtiden også at harmonisere grænseflader til trådløs opladning,
- Indførelse af krav, således at slutbrugerne ikke er forpligtet til at købe en ny oplader, når de køber en ny mobiltelefon eller lignende radioudstyr via adskillelse af udstyr og oplader (dvs. levering af radioudstyr uden oplader til slutbruger), og
- Indførelse af krav, således at slutbrugerne modtager de nødvendige oplysninger om opladningsegenskaberne og den oplader, der kan anvendes, når de køber en mobiltelefon eller lignende radioudstyr.

Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter, der opdaterer reglerne, således at der tages højde for den teknologiske udvikling. Den teknologiske udvikling kan fx være en ny teknologi, som ikke er USB-C. Derudover kan Kommissionen via delegerede retsakter sikre, at yderligere radioudstyrstyper bliver omfattet af reglerne.

Forhold vedrørende interoperabilitet og energieffektivitet mellem det elektroniske udstyr og den eksterne strømforsyning vil blive behandlet ved revisionen af Kommissionens forordning om miljøvenligt design af eksterne strømforsyninger (EU) 2019/1782 og er derfor ikke en del af dette forslag. Revisionen forventes endvidere at formulere interoperabilitets- og energieffektivitetskrav til trådløs opladning.

Reglerne forventes at træde i kraft 24 måneder efter vedtagelsen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver. Europa-Parlamentets holdning til forslaget foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Udvalg om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at nærhedsprincippet er overholdt. Om nærhedsprincippet skriver Kommissionen:

”En af målsætningerne i direktiv 2014/53/EU [radioudstyrdirektivet] er at sikre et velfungerende indre marked. Artikel 3, stk. 3, litra a), i direktivet, som finder anvendelse, hvis Europa-Kommissionen vedtager en relevant delegeret retsakt, henviser til universalopladere.

Af betragtning 12 i direktivet fremgår det, at interoperabilitet mellem radioudstyr og tilbehør såsom opladere forenkler anvendelsen af radioudstyr og mindsker omfanget af unødvendigt affald samt unødige omkostninger.

En manglende harmonisering på dette område vil føre til væsentlige forskelle mellem medlemsstaternes love, forordninger, administrative bestemmelser eller praksis om interoperabilitet for mobiltelefoner og lignende kategorier eller klasser af radioudstyr med fælles opladningsenhed og om adskillelse.

Foranstaltninger på nationalt plan for at afhjælpe problemerne kan hindre den frie bevægelighed for varer. Desuden er foranstaltninger på nationalt plan begrænset til den eller de pågældende medlemsstats område. I lyset af den voksende internationalisering af samhandelen er antallet af grænseoverskridende sager konstant stigende. En koordineret indsats på EU-plan vil opnå de aftalte mål langt mere effektivt og vil navnlig gøre markedsovervågningen mere effektiv. Det er således hensigtsmæssigt at træffe foranstaltninger på EU-plan.”

Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering og vurderer således, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Radioudstørsdirektivet er i Danmark implementeret i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, lov nr. 260 af 16. marts 2016, som ændret ved lov nr. 1176 af 8. juni 2021.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

De nye regler vil i en vis udstrækning kunne gennemføres via hjemler fastsat i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, § 17, stk. 2. Adskillelse af oplader og radioudstyr ved salg vil kræve en ændring af lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget kan medføre statsfinansielle konsekvenser som følge af øget tilsyn med opladere fra tredjepartsproducenter eller som ikke er autentiske. Det bemærkes, at de afledte nationale udgifter som udgangspunkt skal holdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillinger, jf. budgetvejledningens pkt. 2.4.1. Såfremt det viser sig, at det ikke er muligt at holde udgifterne inden for eksisterende bevillinger, vil håndteringen af udgifterne skulle afklares særskilt.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forlaget skønnes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser. Kommissionen vurderer, at forslaget på EU-plan vil medføre besparelser for forbrugerne på ca. 250 mio. € årligt (1,859 mia. kroner). Danmarks økonomi udgør ca. 2% af EU's samlede økonomi. Hvis det antages, at besparelserne fordeles mellem medlemslandene svarende til deres andel af EU's samlede økonomi, vil dette betyde, at danske forbrugere vil spare ca. 40 mio. kr. årligt som følge af forslaget.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Der vil være omkostninger til omstilling til de nye regler om opladere for virksomheder, der producerer radioudstyr omfattet af reglerne. Der er ikke oplysninger om danske producenter af mobiltelefoner, og erhvervslivets konsekvenser er for så vidt angår mobiltelefoner derfor stærkt begrænsede. Forslaget vurderes heller ikke at have væsentlige konsekvenser i forhold til andet radioudstyr, som omfattes af reglerne. Endelig vurderes forslaget ikke at medføre administrative konsekvenser for danske virksomheder.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Kommissionen forventer, at forslaget på europæisk plan vil skabe miljømæssige fordele ved at reducere drivhusgasemissioner med omkring 180 kt CO₂-ækvivalenter om året, materialeanvendelse med omkring 2.600 ton om året og elektronikaffald med 980 ton om året.

8. Høring

Forslaget blev sendt i høring i specialudvalget for Klima-, Energi- og Forsyningspolitik fredag den 24. september 2021 med frist fredag den 1. oktober 2021. Der er modtaget to høringsvar.

Forbrugerrådet Tænk støtter forslaget til ændring af radioudstyrskloset om at indføre en obligatorisk fælles EU-standard for opladere til mobiltelefoner og andet lignende radioudstyr, som man har efterspurgt i mange år. Det nuværende billede af forskellige opladere både inden for samme brands og mellem brands repræsenterer en unødigt omkostning for forbrugerne og en unødigt belastning af miljøet både i produktions- og affaldsfasen. Desuden vil en standardiseret løsning være en stor hjælp for personer med visse handicap og ældre, der kan have besvær med at finde den rigtige oplader til det rigtige udstyr.

Forbrugerrådet Tænk støtter endvidere, at Kommissionen får mandat til at opdatere lovbestemmelserne for at kunne tage højde for fremtidig teknisk innovation. Man ser frem til, at forbrugerne snart selv kan vælge, om de vil købe en oplader sammen med nyt udstyr, og at de modtager den nødvendige information, når de køber et nyt produkt, så de eventuelt kan bruge en oplader, de allerede har derhjemme.

Forbrugerrådet Tænk er tilfreds med, at forslaget til lovgivning også dækker hurtigopladning og opfordrer til, at også trådløs opladning medtages.

Dansk Industri noterer sig, at de negative konsekvenser, der er ved at omstille fabrikationen, vil blive mere end opvejet af den følgende stigning i omsætning. Dansk Industri hilser forslaget velkommen ud fra en bæredygtighedsvinkel, og fordi det vil forenkle produkterne. Dansk Industri understreger, at det samtidig er vigtigt, at forslaget også sikrer plads til innovation.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget behandles i Rådets arbejdsgruppe for teknisk harmonisering. Der er overvejende positive meldinger fra de medlemsstater, der har udtalt sig om forslaget, idet flere medlemsstater dog har udtrykt bekymring over, om forslaget hindrer innovationen. Flere medlemsstater har endvidere understreget vigtigheden af tilstrækkelig information til forbrugerne, herunder om der ved køb af radioudstyr følger oplader med eller ej.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter Kommissionens ønske om at begrænse miljøbelastningen fra mobilopladere, herunder ved at reducere materialeforbrug og elektronikaffald, og at gøre det lettere og billigere for forbrugerne at vælge den rette oplader til deres udstyr.

Regeringen er omvendt også opmærksom på forslagets indbyggede risiko for at hænge fast i forældede teknologier. Med forslaget lægges det fast, at opladning frem-

over skal ske via USB-C-teknologien. Der er en risiko for, at der ikke vil være incitament til at udvikle nye og bedre standarder, når det kræver en regelændring at introducere disse på markedet i EU. Forældede teknologier kan både have negative brugermæssige, miljømæssige og økonomiske konsekvenser. Regeringen lægger derfor vægt på, at forslaget udformes på en sådan måde, at det ikke hæmmer fremtidig innovation på området.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.